

I ÜLDALUSED

1.1 Valdkonnapädevus

Keele ja kirjanduse valdkonna õppeainete õpetamise eesmärk põhikoolis on kujundada õpilastes eakohane keele- ja kirjanduspädevus, mis tähendab suutlikkust tajuda keelt ja kirjandust kui rahvusliku, riikliku ja iseenda identiteedi alust, mõista erinevaid kirjandustekste ning nende tähtsust Eesti ja maailma kultuuriloos. Keele- ja kirjanduspädevus hõlmab teadmisi ja oskusi, kujundamaks keele- ja kultuuriteadlikku inimest, kes käitub nii suulises kui ka kirjalikus suhtluses verbaalsele ja sotsiaalsele kontekstile vastavalt.

Keele- ja kirjandusõpetusega taotletakse, et põhikooli lõpuks omandab õpilane järgmised valdkonnapädevused:

- austab keelt kui kultuuri kandjat ja vahendajat, hindab seda kui avaliku suhtluse vahendit, väärtustab eesti rahvuskirjandust ja rahvapärimust ning keelelist ja kultuurilist mitmekesisust;
- saavutab keeleteadlikkuse, arvestab kultuuris välja kujunenud keelekasutus- ja suhtlustavasid, teadvustab keeleoskust õpioskuste alusena ning identiteedi osana;
- loeb, esitab ning kirjutab eri tüüpi ja liiki tekste, analüüsib tekstide keelekasutust, ülesehitust ja vormistust, väljendab end selgelt ja asjakohaselt nii suuliselt kui ka kirjalikult;
- leiab, hindab kriitiliselt ning kasutab eri allikates ja keskkondades pakutavat teavet, austab intellektuaalomandit;
- mõistab ilukirjandusteose kunstilisi väärtusi, analüüsib ja tõlgendab eri tüüpi ning eri žanris tekstide ülesehitust, väljendust ja sisu;
- omandab lugemisharjumuse, väärtustab lugemist, kujundab loetu põhjal oma esteetilisi hoiakuid ja eetilisi tõekspidamisi, rikastab mõtte- ja tundemaailma, täiendab enda keele- ja kultuuriteadmisi.

1.2 Ainevaldkonna õppeainete arvestuslik maht

Ainevaldkonna õppeainete nädalatundide maht on kooliastmete kaupa järgmine:

Õppeaine	I kooliaste	II kooliaste
Eesti keel	19 (7, 6, 6)	11+1 (5, 4, 3)
Kirjandus	—	4 (0, 2, 2)

1.3 Ainevaldkonna kirjeldus ja valdkonnasisene lõiming

Pärnu Kristlik Erakool väärtustab eesti keele õppimist, kui keele ja kultuuri hoidjat ning edasikandjat, pöörates igapäevases õppe- ja kasvatustegevuses erilist tähelepanu õpilaste korrektsele kõne- ja kirjakeeleoskuse arendamisele, eneseväljendusoskuse kujundamisele, suhtluskeeles viisakusnormide järgimisele ning eesti keele hariduskeelena püsima jäämisele.

Keele ja kirjandusõpetuse aluspõhimõtted on:

- Õpilase isiksuse kujundamine.
- Väärtuskasvatus (lisaks hommikused palveringid ja piiblitöö tunnid).
- Suhtlemis- ja väljendusoskus.
- Keele ja kirjandusteadmised.
- Sõnakunsti poeetika.
- Loominguline eneseväljendus.

Põhikooli keele- ja kirjandusõpetust ühendab eesmärk tundma õppida, osata ja vallata loomulikku keelt, mis on mõtete ja tunnete vahendaja, kultuurilise, riikliku ja iseenda identiteedi kandja ning rahvuskultuuri vundament. Keeleoskus kõnes ja kirjas on inimese mõtlemis- ja tundevõime kujunemise, intellektuaalse arengu ja sotsialiseerumise alus.

Ainevaldkonna õppeainetes omandab õpilane keele- ja kirjandusteadmisi, arendab lugemis-, kirjutamis- ja suhtlusoskusi, et kasvada põhikooli lõpuks teadlikuks, aktiivseks ja vastutustundlikuks lugejaks, kirjutajaks ja suhtlejaks. Ainevaldkonna õppeained toetavad õpilase keele- ja kirjanduspädevuse kujunemist, identiteediloomet ning sotsiaalset ja kultuurilist arengut. Õpilane on võimeline eetilisi norme, olusid ja partnerit arvestades suhtlema, motiveeritult ja teadlikult õppima ja tegutsema.

1.–4. klassis arendatakse eesti keele õppes kõiki keeleõpetuse osaoskusi, esmajoones suhtlus-, lugemis- ja tekstiloomeoskust ning õigekeelsust eri tekstiliikide, sealhulgas ilukirjandustekstide lugemise, jutustamise ja kirjutamise kaudu. Alates 5. klassist on eesti keel ja kirjandus eri õppeained, mida seob tekstikeskne ja žanriteadlik käsitlusviis ning kõikide keeleõpetusoskuste mitmekülgne ja tasakaalustatud arendamine.

Ainevaldkonnasisese lõimingu põhialus on tekstikeskne keele- ja kirjandusõpetus, kus tekstikäsitlus hõlmab erinevaid tekste ja tekstitoiminguid. Tekstide kaudu õppides täieneb õpilase tekstikogemus ning kujuneb žanri- ja kontekstitunnetus. Keeleõppe tekstivalikus on eeldatavalt esindatud erinevad autentsed ühiskonnas toimimiseks vajalikud tekstitüübid ja -liigid, nii suulised kui ka kirjalikud tekstid, mis peegeldavad suhtlustavasid ja -olukordi. Oskust tekste mõista ja luua arendatakse lõimitud aine- ja tekstiõpetuse kaudu, mis seotakse ortoloogia, grammatika ja leksika õpetamisega.

Kirjandusõppes soodustatakse õpilase kirjandushuvi, arendatakse tema lugejavõimeid, mõtteja tundemaailma, kujundatakse eetilisi tõekspidamisi ja esteetilisi hoiakuid, vaadeldakse sõnakunsti poeetikat ja kujundikeele olemust ning edendatakse väljendusoskust nii kõnes kui ka kirjas.

Kirjandustekstide lugemise ja uurimise eesmärk on avardada õpilase kultuurikogemust, rikastada tema keeletunnetust, pakkuda inspiratsiooni ning toetada isiksuslikku arengut. Keele- ja kirjandusõpetusse lõimitakse audiovisuaalseid väljendusviise (pilt, film, video jm).

1.4 Valdkonnaülene lõiming, üldpädevuste areng ja läbivad teemad

1.4.1 Valdkonnaülene lõiming

Keele ja kirjanduse valdkonna ained lõimuvad valdkonnaüleselt kõikide õppeainetega ja toetavad pädevuste saavutamist teistes ainevaldkondades. Keeleoskus loob eeldused kõigi õppeainete edukaks omandamiseks ja toimetulekuks nii isiklikus kui ka avalikus elus. Kõikide valdkondade õppeained arendavad omakorda keelekasutuse põhipädevusi: sõnavara tundmist ja rakendamist, tekstimõistmist ja -loomet, pädevust suuliselt ja kirjalikult suhelda.

Ainekirjaoskuse saavutamiseks tegeletakse kõikides ainetes tekstitoimingutega ehk eri liiki tekstidega ning õpilase tähelepanu juhitakse ortograafia- ja grammatikareeglite normipärasele rakendamisele. Õpilaste funktsionaalse ja kriitiline kirjaoskuse kujunemise toimub, mitte üksnes läbi eesti keele, vaid läbi kõigi ainete õppimise, mis eeldab pidevat koostööd aineõpetajate vahel.

Keele- ja kirjandusõpetuse eesmärgiks on õpilaste keeleteadlikkuse tõstmine, mis tagab tõhusa suhtluspädevuse, arusaamise keele varieerumisest žanriti ning grammatikast kui tähendusloome vahendist.

Pärnu Kristliku Erakooli I kooliastmes lisandub A- võõrkeel ainetundide nimekirja alates 3. klassist, mis loob eelduse eesti keele kui emakeele süsteemsele, järjepidevale ning mõtestatud õppimisele ning kõigi õppekavas toodud valdkonnasiseste õpitulemuste ja pädevuste kujunemisele.

Valdkonnaülene lõiming teiste ainevaldkondadega:

- **Matemaatika-** kirjalikes töödes õigekirjareeglite järgimine; kirjatehnika; tekstülesannete küsimuste ja vastuste vormistamine; korrektne keelekasutus; funktsionaalne lugemisoskus; arvsõnade õigekiri.
- **Loodusained-** kirjalikes töödes õigekirjareeglite järgimine; uurimistööde ja referaatide vormistatusnõuded; erinevate tekstide kombineerimine; korrektne keelekasutus; loodusnähtuste ja -kirjelduste mõistmine; funktsionaalne lugemisoskus; ettekande esitamine.
- **Võõrkeeled-** kirjalikes töödes õigekirjareeglite järgimine; tõlketööd; uurimistööde ja referaatide vormistatusnõuded; väliskirjanduse ja kultuuri käsitlemine nii võõrkeeles kui ka eesti keeles; ühiste reeglite leidmine ja kasutamine; sõnade laenamine, võõrsõnad; ettekanne esitamine.
- **Sotsiaalsained-** kirjalikes töödes õigekirjareeglite järgimine; uurimis- ja kirjalike tööde vormistatusnõuded; ajaloolise teksti ja andmete mõistmine; funktsionaalne lugemisoskus; analüüsi käigus maailmapildi ja mõtlemisoskuse kujundamine; argumenteerimis- ja järeldusoskuse

arendamine; korrektne keelekasutus; formaalne ja mitteformaalne kõne- ja kirjakeel; enesevälendusoskus; terminoloogia laiendamine; võõrsõnad.

- **Tehnoloogia-** kirjalikes töödes õigekirjareeglite järgimine; uurimistööde ja kirjalike tööde vormistusnõuded, toote kasutusjuhendi mõistmine; käsitööjuhendi järgimine; töötappide analüüsimine; kaaslaste juhendamine; korrektne keelekasutus; retseptide ja menüüde koostamine.
- **Kunstiained-** kirjalikes töödes õigekirjareeglite järgimine; uurimistööde ja kirjalike tööde vormistusnõuded; rahvalaul; reklaamide koostamine; plakatite valmistamine; reklaami mõjutusvahendite uurimine; kunstivoolud; muusikastiilid; teksti viisistamine; luuletuste viisistamine; sõna rütm; seostumine muusikalise rütmiga; sõnade kirjutamine viisile, illustreerimine; kirjatehnika; dekoratsioonid; loovtööde kirjutamine muusikat kuulates; arvuti kasutamisoskus; ettekande koostamine.
- **Liikumisõpetus-** kirjalikes töödes õigekirjareeglite järgimine; liikumisülesannete terminite ja mõistete mõistmine; kirjalike tööde vormistusnõuded; korrektne keelekasutus; info- ja teabeallikate mõistmine; funktsionaalne lugemisoskus; sporditerminite mõistmine.
- **Valikained: piiblilugu-** kirjalikes töödes õigekirjareeglite järgimine, korrektne keelekasutus, funktsionaalne lugemisoskus, enesevälendus- ning argumenteerimisoskus; ajalooliste tekstide mõistmine, sõnavara laiendamine.

1.4.1.1 Õpitulemuste ja õppesisu lõiming Pärnu Kristliku Erakooli I ja II kooliastmes

Pärnu Kristlik Erakool on väärtuspõhine kool, lõimides õppe- ja kasvatustegevusse kooli kristlikust eripärast tulenevalt piibliõpetust, kristlikke väärtusi ning kogukonnaühisust. Pärnu Kristlik Erakool asub Pärnu kesklinnas Pärnu jõe vahetus läheduses, mis võimaldab õpitulemusteni jõudmiseks lõimida õppesisusse eriotstarbelisi ning eriilmelisi õppetegevusi.

Õpilaste teadmiste, oskuste ja hoiakute kujunemist toetatakse lähtuvalt erakooli:

- kristlikust eripärast ja kogukonnast;
- õppe- ja kasvatustöö eesmärkidest;
- kristlikest väärtustest ja väärtuskasvatusest;
- traditsioonidest ja tähtpäevadest;
- asukohast ja ümbritsevast keskkonnast;
- õpilaste huvidest ja vajadustest.

Keele ja kirjandusõpetuse õppesisu ja õpitulemusi toetavad lõimitud õpitemeetodid:

- Ainetunnid: lisaharjutused ja õppematerjal klassiruumi interaktiivsel seinatahvli (Kahoot, Kuldvillak jt); liikumismängud, muusikapalad, rühmatöö, paaritöö.
- Väliõppetunnid: kooli ümbrus; Jaansonirada; Pärnu rand; Pärnu Muul; Munamägi; Raja ujula; kesklinna uisuväljak.
- Õppekäigud: Koidula muuseum; Punane Torn; Loodusmaja; Kesklinna raamatukogu; teater Endla; kino Apollo; Pärnu Päästekomando.

- Väljasõidud: ekskursioonid; Tolkuse raba, Nedremaa puisniit, Aruvälja lasteaia seikluspark, jalgrattamatk Valgeranda.
- Digivahendid: interaktiivne klassitahvel; tahvelarvutid; mobiilsed nutiseadmed.
- Õpiprojektid ja nädalateemad: “Spordinädal”; “Minu lemmikloom”; “Tervisekuu”; “Mina ja keskkond”; “Minu sugupuu”; “Eesti Vabariigi sünnipäev”.
- Praktilised tööd: loovtöö; uurimistöö; tööleht; viktoriin; nukuteatri tegelaste meisterdamine.
- Koostöö vanematega: Jõululaat, Isadepäev, Emadepäev, projekt “Külalisõpetaja”, projekt “Tööle kaasa”, projekt “Minu pere”, orienteerumisvõistlus “Tunne oma kodulinna”.
- Koostöö kristlike kogudustega: Advendihommikud, projekt “Külalisõpetaja”, projekt “Pärnu kirikud”; jõulunäidend.
- Koostöö Pärnu linna omavalitsusega: Emakeelepäev, Ilukirjapäev, Pärnumaa mudilaste laulu- ja tantsupidu.
- Koostöö Pärnu linna kogukonnaga: Tre- raadio, Aruvälja lasteaed, Pärnu Kaubamajakas; Kesklinna raamatukogu.

1.4.2 Üldpädevuste arengu toetamine

Eesti keele ja kirjanduse õppimine loob suurepärase eelduse lisaks valdkonnasiseste pädevuste arendamisele, arendada ka ülejäänud Pärnu Kristliku Erakooli õppekava üldosas loetletud üldpädevusi. Oluline on aineõpetajate süsteemne ja järjepidev koostöö, vanemate õppe- ja kasvatustegevustesse kaasatus ning kooli ja kodu ühtne väärtussüsteem ja vastutus.

Kultuuri- ja väärtuspädevus- keele ja kirjanduse ainevaldkond aitab kujundada õpilaste üldist arusaama kultuurist kui rahvusliku identiteedi mõtestajast ning igast õpilasest, kui Eesti kultuuri pärandi vahendajast, kujundajast ja edasikandjast. Pärnu Kristlikus Erakoolis on nii ühiskondlikult aktsepteeritud kui kooli kristlikust kontseptsioonist tulenevad väärtushoiakud, traditsioonid, kõlbelised ning eetilised käitumisnormid kujundatavad läbi keeleõppe ning kirjanduse.

Õpilaste koostöö- ja suhtlemisoskust kujundatakse paaris- ja rühmatöökäigus, kus oluline roll on vastastikusel lugupidamisel, erisuste sallimisel, arvamuste paljususel, viisakusnormide järgimisel ning esinemisjulgusel. Keeleõpetuses väärtustatakse funktsionaalset kirjaoskust ning teadlikku kriitilist suhtumist teabeallikatesse, sh meediasse rõhutades vaimseid ja kultuuriväärtusi: keele kui rahvuskultuuri kandja tähtsust, keeleoskust kui inimese identiteedi olulist osa.

Kirjandusõpetuses kujundatakse õpilaste kõlbelisi ja esteetilis-emotsionaalseid väärtusi ning kultuuriväärtuste mõistmist ilukirjandus- ja aimetekstide kaudu. Pärnu Kristliku Erakooli piibliloo tundides õppematerjalina kasutatav Vana ja Uus Testament loob lisaväärtusi kultuuri ja väärtuspädevuste kujundamisel.

Sotsiaalne ja kodanikupädevus- keele ja kirjanduse ainevaldkond on aluseks õpilase sotsiaalsele enesemääratlusele ning kodanikupädevuste tekkimisele läbi maailmapildi avardamise ning suulise- ja kirjaliku suhtluspädevuse kujundamise. Oskus end inimese ja kodanikuna määratleda ning kaaskodanike teenimisse (ehk abistamisse) suunata avaldub esmajoones läbi mõtestatud tegevuste, järjekindluse ning õppimisvajaduse.

Pärnu Kristlik Erakool toetab läbi kristlike väärtuste ning piibliõpetuse õpilaste kujunemist rahulolevateks, õnnelikeks, ühiskondlikke norme ja väärtusi järgivateks, ennast teostavateks ning moraalselt kõlbelisteks ühiskonna liikmeteks, kes on võimelised tajuma kodanikuks olemise vastutust kõigil eeldatavatel tasanditel.

Enesemääratluspädevus- keele ja kirjanduse ainevaldkond toetab õpilase positiivse eneseteadlikkuse ja minapildi kujunemist ning Pärnu Kristliku Erakooli õppekavas kirjeldatud tervikinimese kontseptsiooni teostumist. Kristlike põhiprintsiipide hulka kuulub lisaks ligimesearmastusele ka oma eksimuste tunnistamine ning oskus andeks paluda ja andestada. Keele ja kirjanduse ainevaldkonna laiemaks eesmärgiks on arendada õpilase suhtlemisoskust, korrektset kirjakeelt, igapäevaelust lähtuvate eakohaste probleemide lahendamisoskust, argumenteerimis- ja väitlusoskust ning kirjandustekstides esile kerkivate eluliste probleemsituatsioonidega samastumisoskust. Tekstide üle arutlemine avardab õpilase silmaringi ning kujundab maailmavaadet.

Õpipädevus- keele ja kirjanduse ainevaldkond on õpilase metakognitiivsete õpioskuste arendamisel olulise tähtsusega. Pärnu Kristlikus Erakoolis on õpilaste õppimisoskuse kujundamine üks õppekavas toodud prioriteetidest. Oskus suunata, juhtida, planeerida, seostada, analüüsida, motiveerida ja süstematiseerida oma õppeprotsessi on ennast juhtiva õpilase parimad tööriistad. Õpipädevuse kujundamisel on tähtis roll õpetajal, kes õpetab õpilast õppima meetoditel, mis on tõhusad, tulemuslikud ja jätkusuutlikud.

Keele- ja kirjandustundides arendatakse õpilaste kuulamis- ja lugemisoskust, eri liiki tekstide mõistmist ja koostamist, fakti ja arvamuse eristamist, erinevatest allikatest teabe hankimist ja selle kriitilist kasutamist ning oma arvamuse kujundamist ja sõnastamist.

Suhtluspädevus- keele ja kirjanduse ainevaldkond on otseselt seotud õpilase suhtlus- ja eneseväljendusoskuse arendamisega. Õppetegevuse ja õppetekstide kaudu pannakse alus õpilaste diskuteerimis-, väitlemis- ning tänapäevasele kirjaliku suhtlemise oskusele. Pädevuse kujunemist soodustab emakeeles loetud teabe-, tarbe- ja ilukirjandustekstid, mis suurendavad õpilase sõnavara, kujundavad maailmavaadet, annavad uusi teadmisi ning lihvivad oma seisukohtade esitamise ja põhjendamise oskust.

Matemaatika- loodusteaduste- ja tehnoloogiaalane pädevus- keele ja kirjanduse ainevaldkond arendab õpilaste võimet eristada teaduslikku teavet ilukirjanduslikust ja populaarteaduslikust teabest ning kasutama tehnoloogilisi abivahendeid tekstide loomisel, korrigeerimisel ja esitamisel. Pädevuse kujunemisele aitab kaasa erinevate teabetekstide, teabegraafikute või muul viisil visuaalselt esitatud infolugemine- samuti arvandmete leidmine, tabelite lugemine ja mõistmine, skeemide, graafikute ning diagrammidena esitatud info lugemine ja analüüsimine; sõnalise teabega seostamine ja tõlgendamine. Vanemates tekstides kasutatud mõõtühikute teisendamise kaudu edendatakse arvutusoskust.

Ettevõtlikkuspädevus- keele ja kirjanduse ainevaldkond soodustab õpilaste osalemist koolisiseses ja- välises projektides, mis eeldavad õpilase aktiivsust, ning sotsiaalset algatusvõimet. Õpilasi julgustatakse osalema Pärnu linna ja maakonna jõululuuletuste konkurssil, Ilukirja- ja

emakeelepäeval, spordinädala korraldajatenä, koolinäidendi projektis kaasalööjatenä ning õpilasēsinduse liikmetenä. Õpilaste ettevõtlikkuse ning vastutustunde kujunemist toetatakse nii meedia- kui kirjandustekstide kaudu, kui ka igapäēvaēlust lähtuvate eakohaste probleemide arutelude ja lahenduste leidmisega.

Digipädevus- keele ja kirjanduse ainevaldkond on Pärnu Kristlikus Erakoolis edukalt lõimitud õpilaste digipädevuse kujundamisega. Kõik erakooli klassiruumid on varustatud kaasaegsete interaktiivsete seinatahvlitega, mis võimaldavad ainetunde vajalike tunniteemade osas näitlikustada ning õppematerjali omandamist efektiivsemaks muuta. Esimeses ja teises kooliastmes on õpilaste nägemismeel otseselt seotud õppesisu analüüsimise, mõistmise ning kinnistamisega, kuna õpilastel puudub selles vanuses võime abstraktselt mõelda.

Pädevust suurendab ainetundides digitehnoloogia (interaktiivne seinatahvel, arvutid) kasutamine informatsiooni, eri liiki tekstide ning audiovisuaalse meedia otsimiseks. Saadud teavet rakendatakse probleeme lahendades, nende üle arutledes või uut sisu luues, kasutades digikeskkonda sihipäraselt koos teiste teabeallikatega. Õpitakse tekste digitaalselt looma ja vormistama, järgides autoriõigusi viitamise ning teksti digitaalsel kujul säilitamise korral. Isikuandmeid sisaldavaid tekste koostades ning digikeskkonnas suheldes pööratakse tähelepanu interneti turvalisusele ja igapäēvaēlu väärtuspõhimõtete arvestamisele.

1.4.3 Läbivate teemade käsitlemine

Läbivad teemad, kui ühiskonnas olulised aineteülesed valdkonnad, toetavad õpilase suutlikkust oma teadmisi ja oskusi erinevates olukordades rakendada, väärtusnorme, -hoiakuid ja -hinnanguid kujundada ning võimaldavad luua ettekujutuse ühiskonna kui terviku arengust.

Elukestev õpe ja karjääri kujundamine – ainevaldkond toetab õpilase kujunemist isikupäraseks isiksuseks ja vastutustundlikuks, koostööaltiks ühiskonna liikmeks läbi eri liiki tekstide, rühmaarutelude, väitluste, projektide ning väärtuskasvatuslike elementide. Õpilane mõistab töö ja sellega seotud pingutuse tähtsust ning elukestva õppe vajadust kohanemaks ajas pidevalt muutuväs keskkonnas. Ainevaldkond tutvustab erinevaid ameteid ning karjäärivõimalusi, aidates õpilasel mõista nn tänase hetke hariduslike otsuste võimalikke tagajärgi tulevikus.

Keskkond ja jätkusuutlik areng – ainevaldkond õpetab õpilast nägema ja tajuma looduslikku keskkonda tervikuna, suhtes inimtegevuse ning selle võimalike tagajärgedega. Ilukirjanduslike tekstide abil kujundatakse õpilaste teadlikku ilumeelt ning austavat suhet loodusesse, oskust keskkonnateemadel kaasa mõelda ja loodust säästvalt tegutseda. Õpilane mõistab iga inimese panuse tähtsust meid ümbritseva keskkonna säästmiseks ning vastutustunnet meie endi tegude ja tagajärgede eest. Ainevaldkond kasvatab õpilaste keskkonnateadlikkust läbi arutelude, uurimistööde, teaduslike tekstide ja õpiprojektide.

Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus – ainevaldkond kujundab õpilase kodanikujulgust, sotsiaalset aktiivsust ning ettevõtlikkust vastutustundliku kogukonna- ja ühiskonnaliikmena. Keele ja sõna korrektne valdamine nii kõnes kui kirjas, kirjandustekstide läbilugemine ning- töötamine,

uurimistööde ja õpiprojektide koostamine, aruteludes ja väitlusingides osalemine on eelduseks ühiskondlike toimetehhanismide mõistmisele ning kultuurilise järjepidevuse toetamisele.

Kultuuriline identiteet – ainevaldkond tutvustab õpilasele Eesti ja maailma kultuuripärandit ning selle tähtsust inimese mõtte- ja käitumismustrite kujundajana. Õpilane mõistab emakeele tähtsust kultuuri alustalana ning rahvusliku identiteedi kandjana. Kirjanduslikud teosed, arutelud ja õpiprojektid toovad õpilasteni kultuuride ajaloolise tausta ning mitmekesisuse. Ainevaldkond tutvustab võimalusi kuluurialaseks koostööks eri rahvuste ja riikide vahel ning käsitleb põhjalikult Eesti kultuuripärandi erinevate valdkondade olulisemaid traditsioone ning kultuuritegelasi. Õpilane väärtustab Eesti kultuuri ning tajub end osana sellest.

Teabekeskkond ja meediakasutus – ainevaldkond kujundab õpilase oskust kriitiliselt mõelda, analüüsida ja hinnata erinevate meediakajastuste ning teabetekstide tõe- ja teaduspärasust. Õpilane tutvub eakohaste infokanalitega ning tunnetab meedia võimu inimeste positiivse esiletõstja või tühistajana. Õpilane tunnustab teose autorlusust ning mõistab meediakasutusega kaasnevat vastutust oma meediasisu loomisel ning jagamisel. Arutelud, vestlusingid, tekstide analüüsid ning informatiivsed teemakäsitlelused ennetavad õpilaste meediakasutusega kaasnevaid võimalikke turvariske ning annavad konkreetseid juhiseid väärtkohtlemise korral tegutsemiseks.

Tehnoloogia ja innovatsioon – ainevaldkond toetab õpilase tehnoloogiaalase pädevuse kujunemist läbi ainetundides kasutatavate interaktiivsete seinatahvlite, mis võimaldavad õpilasel otsida teemakeskset infot, näitlikustada piltide ja videodega õpitavat materjali, koostada erinevaid õpiülesandeid ning omandada esmased tehnoloogiaalased võtted digivahendite eesmärgipäraseks kasutamiseks. Õpilane oskab kirjalikke töid nõuetekohaselt arvutis vormistada ning vajadusel erinevat esitlustarkvara iseseisvalt kasutada.

Tervis ja ohutus – ainevaldkond kasvatab õpilaste ohutusalast teadlikkust lugemistekstide, õpiprojektide ning arutelude kaudu, eesmärgiga toetada õpilase kujunemist vaimselt, emotsionaalselt, sotsiaalselt ja füüsiliselt terveks ühiskonnaliikmeks, kes on võimeline järgima tervislikku eluviisi, käituma vastustundlikult ja turvaliselt ning aktiivselt panustama tervist hoidva ja edendava elukeskkonna kujundamisele. Õpilane teab riiklikku hädaabi numbrit ning oskab seda hädaolukorras vajadusel õigesti kasutada. Õpilane mõistab isiklikku vastutust liiklusreeglite järgimisel iseenda ja kaasliiklejate turvalisuse tagamisel.

Väärtused ja kõlblus – ainevaldkond toetab õpilase kõlblist arengut iseenda kui Jumala loomingu väärtustamisel. Õpilane on teadlik Eesti kultuuriruumi kristlikust taustsüsteemist ning ühiskonnas tunnustatud väärtus- ning moraalinormidest. Pädevust kujundatakse läbi ainealaste tekstide, arutelude, õpiprojektide, uurimistööde, muuseumide- ja teatrikülastuste ning väärtuskasvatustlike käitumishormide. Õpilane mõistab eneseväärikuse ja kõlblusega seotud otsuste võimalikke tagajärgi ning teab oma eksistentsiaalset väärtust sõltumata teiste arvamusest.

1.5 Õppe kavandamine ja korraldamine

Valdkondlikku õppetegevust kavandades ja korraldades:

- 1) lähtutakse õppekava alusväärtustest, üld- ja valdkonnapädevustest, kooliastme lõpuks taotletavatest teadmistest, oskustest ja hoiakutest ning õpitulemustest ja kooli õppekavas sätestatud õppesisust, kooliastmete õppe ja kasvatuse rõhuasetustest ning lõimingust teiste õppeainete ja läbivate teemadega;
- 2) arvestatakse didaktika nüüdisaegsete käsituste ja ainevaldkonnas toimunud arenguga, võetakse arvesse kohalikku eripära ning muutusi ühiskonnas;
- 3) toetatakse lõimingut valdkonna sees, õppeainete vahel ja õppekava läbivate teemadega, arendatakse õpilaste teadmisi, oskusi ja hoiakuid;
- 4) rakendatakse mitmekesiseid ja kombineeritud õppemeetodeid ning aktiivsust, loovust, koostööd ja tagasisidet soodustavaid õppetegevusi, kujundatakse õpiharjumusi ja -oskusi;
- 5) arvestatakse õpilaste eelteadmisi, huvisid, individuaalseid eripärasid ja -võimeid, kasutatakse diferentseeritud sisu ja sobivat pingutust nõudvaid ülesandeid, mille sisu ja raskusaste toetavad individualiseeritud ja õpilasele tähenduslikku käsitlust, reageeritakse õpiraskustele ning pakutakse õpiabi;
- 6) taotletakse mõõdukat ja ühtlaselt jaotuvat õpikoormust, mis soodustab motivatsiooni ning jätab aega puhkuseks ja huvitegevuseks;
- 7) tegeldakse probleemikeskselt ja kogemuspõhiselt eluliste nähtuste ja olukordadega, seostatakse oskusi igapäevaelu ja jätkuõpingutega.

1.6 Hindamine

Hindamine on õppeprotsessi osa, mille kaudu toetatakse õpilase õppimist, motivatsiooni ja arengut. Õpetaja tutvustab õppeaasta algul õpilastele hindamispõhimõtteid, hindamisvahendeid ja hindamise kriteeriumeid. Ainealaste teadmiste ja oskuste kõrval antakse õpilasele tagasisidet ka üldpädevuste arengu ning väärtushoiakute ja -hinnangute kujunemise kohta. Hoiakute kujunemisele antakse tagasisidet suunavate ning toetavate sõnaliste hinnangute abil.

Pärnu Kristliku Erakooli esimeses kooliastmes rakendatakse õppeprotsessi ja kokkuvõtva hindamise meetodina mittenumbrilist kujundavat hindamist, kus õpilasele antakse suulist ning kirjalikku tagasisidet oma õpitulemuste saavutamise taseme, tugevate külgede ja arenguvõimaluste kohta. Esimeses klassis on kujundava hindamise kokkuvõtivate märkidena (arvestuslike tööde ja poolaastahinnetena) kasutusel tähed A, B, C, kus A tähistab suurepärase õpitulemust, B head õpitulemust ning C rahuldavat õpitulemust.

Alates teisest klassist lisandub kujundavale hindamisele ka numbriline hindamine, kus õpitulemuste taset hinnatakse neljapallisüsteemis (hinne "5" tähistab suurepärase õpitulemust ning hinne "2" mitterahuldavat). Tähemärke A, B ja C kasutatakse õpilase õpitulemuste tagasisidestajatena ainult esimeses klassis.

Teises kooliastmes toimub õpilaste hindamine ainult numbrilise tagasisidestamise kaudu, mida õpetaja võib vajadusel täiendada suuliste või kirjalike märkustega. Arvestuslike suuliste ja kirjalike tööde hindamisel lähtutakse töö sisust ning võimalikust maksimaalsest punktisummast.

Alates esimesest kooliastmest on õpilane kaasatud hindamisprotsessi nii oma töö hindamisel, kui ka kaasõpilaste õpitulemuste tagasisidestamisel. Õpilane suunatakse õppeprotsessi käigus oma õppimist ja püstitatud eesmärkide saavutamist analüüsima ning reflekteerima. Erineva keerukusastmega teadmiste, oskuste ja hoiakute hindamise võimaldamiseks kasutatakse mitmekesiseid hindamisviise ja - vorme.

Õpilasi teavitatakse hinnatavatest arvustuslikest töödest (test, etteütlus, lugemiskontroll) ette vähemalt kolm tööpäeva õpilaspäeviku ja/või e-kooli vahendusel. Õpilasel on jooksva poolaasta vältel võimalus kokkuleppel õpetajaga korduvalt järelvastata või parendada õppeprotsessi ja arvestuslike tööde hindeid (v.a hinnet “5”). Tegemata või esitamata tööde järelvastamine või esitamine toimub peale tunde õpiabi tunni ajal.

Eesti keele õppimisel I kooliastmes hinnatakse õpilase:

- o suulist keelekasutust, s.o kõnelemist ja kuulamist,
- o lugemist, s.o lugemistehnikat, kirjandus- ja muude tekstide tutvustamist, analüüsi ja mõistmist,
- o kirjutamist, s.o kirjatehnikat, õigekirja ja tekstiloomet.

Eesti keele õppimisel II kooliastmes hinnatakse õpilase:

- o suulist ja kirjalikku suhtlust,
- o tekstide vastuvõttu, s.o analüüsi ja mõistmist,
- o tekstiloomet, s.o eri tüüpi ja liiki tekstide kirjutamist,
- o keeleteadmisi, s.o õigekeelsuse ja keelehoolde põhimõtete rakendamist ning keelevalikute teadvustamist.

Keeleõpetuses on suurem osakaal erinevate kirjalike tekstide hindamisel, sest kirjalik keel on peamine keeleoskuse näitaja. Õigekeelsust ja keeleteadlikke valikuid hinnatakse üldjuhul tekstiloomes osana tekstiliigi eripära ja kirjutamise eesmärgi kontekstis.

Kirjanduse õppimise tulemusi hinnatakse eesti keele õppes eraldi alates 5. klassist.

Kirjanduse õppimisel II kooliastmes hinnatakse õpilase:

- o teoste lugemist ning tutvustamist,
- o jutustamist,
- o tekstide tõlgendamist ja analüüsi, kirjandusliku kujundi mõistmist,
- o teksti esitust ja omaloomingut.

1.7 Õppekeskkond ja õppe diferentseerimine

Pärnu Kristliku Erakool prioriteediks on turvalise- õppimist ja õpetamist soodustava õppekeskkonna kujundamine kõigile erakooli õpilastele ja õpetajatele. Õpilast toetava õppekeskkonna kujundamise aluseks on kooli õppekava üldosas sätestatud vaimse, füüsilise, sotsiaalse ja emotsionaalse õppekeskkonna kujundamise põhimõtted. Soodustamaks positiivset suhtumist õppimisse, luuakse õpilastele eesti keele ja kirjanduse õpetamisel õppimist väärtustav õpikeskkond, kus iga õpilane saaks maksimaalselt areneda- arvestades tema individuaalsust, potentsiaali, oskusi ja huve. Pärnu Kristlikus Erakoolis toimub õppetegevus väikeklassides- maksimaalselt 14 õpilast.

Õpilastes arendatakse uskumust, et oma võimekuse arendamiseks tuleb pingutada ning ebaõnnestumise korral peab rohkem harjutama või kasutama teistsuguseid strateegiaid. Oluline on suunata õpilasi mõtlema teadmiste suhtelisuse üle, et õpilased teadvustaksid õppimist kui teadmiste konstrueerimist, mitte kui faktide päheõppimist.

Vaimselt, emotsionaalselt ja sotsiaalselt toetavale õppekeskkonnale on omane:

- vastastikune lugupidamine, üksteise aktsepteerimine ja abivalmidus;
- ühised selged eesmärgid, kus nii õpetaja kui ka õpilased teavad, miks ning millisel eesmärgil midagi tehakse, ja on motiveeritud nende eesmärkide saavutamiseks;
- turvaline ja vägivallavaba õppekeskkond, mis märkab, soodustab ja tunnustab õpilase õpiedu ning kus on lubatud eksida, katsetada ja oma arvamust avaldada;
- kaasaegne ja innovaatiline õppekeskkond, mis võimaldab digitehnoloogia kasutamist ning õppematerjali visualiseerimist;
- välitunnid kooli ümbruses või õppekäigu raames väljaspool kooliruume;
- jagatud vastutus, st õpetaja vastutab keskkonna ja õpitingimuste loomise eest ja õpilased õppimise ning õpitulemuste eest.

Pärnu Kristlikus Erakoolis korraldatakse keele ja kirjandusõpet võimalusel ja vajadusel ka väljaspool kooliruume. Koolihoone asukohast tingituna on õppetöö mitmekesistamiseks mitmeid võimalusi: Jaansonirada, Pärnu Spordihall, Munamäe park, Pärnu kesklinna raamatukogu, Endla Teater, Pärnu Loodusmaja, Koidula Muuseum, Punane Torn ja Pärnu Muuseum.

Kooli kristlikust eripärasest tulenevalt teeb Pärnu Kristlik Erakool tihedat koostööd õppekeskkonna rikastamisel ka Pärnu linna kristlike kogudustega.

II Ainekava EESTI KEEL

2.1 Õppeaine kirjeldus

Eesti keele oskus kõnes ja kirjas pole üksnes inimese identiteedi, tema mõtlemis- ja tundevõime kujunemise alus, vaid ka jätkusuutliku ja ennastjuhtiva õppimise eeldus kogu edasiseks eluks. Kui õpilane mõistab eesti keele tähtsust sotsiaalse suhtluse vahendina ja rahvusliku kultuuri kandjana, kujuneb ta täisväärtuslikuks ühiskonnaliikmeks, kes suudab ennast erinevates suhtlusolukordades selgelt ja ladusalt väljendada, mõistab erinevaid tekste, on võimeline argumenteerima ja mõtestatud teksti looma.

Põhikoolis pannakse alus õpilaste sotsiaalsele kirjaoskusele, st oskusele kasutada keelt teadlikult ja kriitiliselt isiklikus ja avalikus elus, õppe- ja tööolukorras. 1.–4. klassis on eesti keel kirjandusega lõimitud õppeaine, milles taotletakse nii keele- kui ka kirjandusõpetuse eesmäärke.

Ilukirjanduse terviktekste valib õpilane õpetaja soovitusel lugemiseks nii eesti kui ka välisautoritelt, arendades oskust loetud teost tutvustada, selle põhjal jutustada ja küsimuste toel arutleda. Tähtis on kujundada õpilase lugemisharjumus, soodustada positiivset lugemiskogemust ja pakkuda lugemisrõõmu.

I kooliastmes kujundatakse õpilaste teadmisi ja oskusi kolmes õppevaldkonnas:

- o suuline keelekasutus, s.o kõnelemine ja kuulamine,
- o lugemine, s.o lugemistehnika, kirjandus- ja muude tekstide tutvustamine, analüüsimine ja mõistmine,
- o kirjutamine, s.o kirjatahnika, õigekiri ja tekstiloome.

I kooliastmes keskendutakse õpilaste teadmiste ja oskuste kujundamisel nii suulisele kui ka kirjalikule keelele. Kuulamine, kuuldust arusaamine ja kõnelemine on tihedalt seotud lugemisja kirjutamisoskuse arendamisega. Lugemise õpetamisel arendatakse lugemistehnilist vilumust ja kujundatakse oskust loetud tekstiga jõukohaste juhiste järgi eesmärgistatult töötada. Kirjutamise õpetamisel viimistletakse kirjatahnikat, kujundatakse õigekirjaoskust õpitud keelendite piires ning arendatakse suutlikkust väljendada end loovalt ja eesmärgipäraselt.

II kooliastmes kujundatakse õpilaste teadmisi ja oskusi neljas õppevaldkonnas:

- o suuline ja kirjalik suhtlus,
- o teksti vastuvõtt,
- o tekstiloome,
- o keeleteadlikkus.

Suhtlemisõpetusega kujundatakse oskust kasutada multimodaalses suhtluses eri kanaleid ja keskkondi (sh netikeskkonda), oskust arvestada suhtlemisel eesmärki, partnerit ja olukorda, oskust vahendada teavet, väljendada oma arvamusi ja hinnanguid. Tähelepanu pööratakse ka netiturvalisusele.

Teksti vastuvõtu õpetusega kujundatakse oskust tekste leida ja valida, eesmärgipäraselt lugeda ja kuulata, samuti rakendatakse erinevaid lugemis- ja kuulamisvõtteid ning süvendatakse oskust teksti mõista ja sellele reageerida.

Tekstiloomes õpetusega kujundatakse mitmekülgset ja eesmärgistatud eneseväljendusoskust, mille puhul õpilane tajub situatsiooni ja adresseeri ning suudab oma mõtteid selgelt ja täpselt, tekstiliigile omasel viisil väljendada. Tekstiloomes on põhirõhk kirjutamise protsessil, õpilane järgib kirjutamise etappe alates eeltööst kuni lõpptulemuse vormistamise ja viimistlemiseni.

Keeleteadlikkuse õpetusega avardatakse keeleteadmisi, omandatakse õigekeelsuspõhimõtted, kujundatakse eesti keelt väärtustavat hoiakut. Arendatakse oskust tänapäeva eesti kirjakeelt teadlikult kasutada, kujundatakse arusaamist keele arengust ja muutumisest ning murrete eripärast.

2.2 Kooliastme lõpuks taotletavad teadmised, oskused ja hoiakud

Pädevuste peamiste komponentide – teadmiste, oskuste ja hoiakute – kujundamisel on kandev roll õpetajal, kes loob sobiva õppekeskkonna ja toetab väärtuskasvatust, ning koolil, kus normide, väärtuste, rituaalide, sümbolite ja lugude kaudu edendatakse omanäolist koolikultuuri.

I kooliaste	II kooliaste
○ Mõistab rahvapärimust ja kultuuri mitmekesisust.	○ Mõistab rahvapärimust ja kultuuri mitmekesisust.
○ Väärtustab eesti keelt.	○ Mõistab eesti keelt kui kultuuri kandjat ja avaliku suhtluse vahendit.
○ Omandab eesti keele lugemistehnika.	○ Väljendab end selgelt ja asjakohaselt suuliselt ning kirjalikult.
○ Loeb eesmärgistatult eri allikatest ja keskkondadest.	○ Teeb õpitu piires keeleteadlikke valikuid, kasutab korrektset kirjakeelt ja sobivat sõnavara.
○ Kirjutab eesmärgistatult eri liiki tekste käsikirjaliselt ja arvutil eri keskkondades.	○ Loeb tekste ladusalt ja eesmärgistatult eri keskkondades ja allikatest.
○ Väljendab end selgelt ja asjakohaselt suuliselt ning kirjalikult.	○ Kirjutab eesmärgistatult eri liiki tekste eri keskkondades ja allikate toel.
○ Analüüsib individuaalsete võimete piires eri liiki suulisi ja kirjalikke tekste.	○ Analüüsib ja hindab eri liiki suulisi ja kirjalikke tekste.
○ Tunneb eri tüüpi ja liiki tekstide ülesehitust ning mõistab nende sisu.	○ Mõistab eri tüüpi ja liiki tekstide ülesehitust, sisu, keelelist eripära.
○ Kujundab lugemise kaudu esmaseid hoiakuid ja tõekspidamisi, väärtustab lugemist.	○ Kujundab lugemise kaudu hoiakuid ja tõekspidamisi.
	○ Väärtustab lugemist, leiab endale sobivat lugemisvara.

2.3 I kooliastme õpitulemused ja õppesisu

I kooliastme õpilase õpitulemused:

- osaleb aktiivselt ja mõtestatult õppeprotsessis;
- kuulab eesmärgistatult, väljendab oma mõtteid;
- kasutab suhtlemisel eakohast ja sobivat kõne- ja kirjakeelt, arvestab suhtlemisel partneriga;
- eristab helisid, hääli ja häälikuid;
- omandab lugemistehnilise vilumuse ja teadliku lugemisoskuse;
- sooritab kirja eelharjutusi, arvestab etteantud juhendi ja juhendamiseega;
- tunneb joonis- ja kirjatahti, kasutab õigeid tähekujusid, kirjutab loetava käekirjaga;
- loeb ja eristab eri liiki tekste, analüüsib teksti ülesehitust, keelekasutust ja sisu, avaldab selle kohta arvamust;
- sõnastab teksti kohta küsimusi ja esitab vastuväiteid, teeb teksti põhjal märkmeid, võrdleb tekste omavahel;
- jutustab kuuldust, nähtust ja loetust, vajaduse korral kasutab juhendi abi;
- kirjutab mõtestatud lauseid, jutustavaid ja kirjeldavaid tekste;
- kirjutab õpitud keelendite ja keelereeglite piires õigesti ning loetava käekirjaga, vormistab kirjaliku töö korrektselt;
- vormistab lihtsama kirjaliku töö arvutis, järgib õpitud keelereegleid;
- valib ja loeb sobivaid tervikteoseid nii eesti kui ka maailma lastekirjandusest, kasutab raamatukogude infosüsteemi;
- kujundab lugemise kaudu oma mõtte- ja tundemaailma, jagab lugemiskogemusi;
- rikastab lugemise kaudu oma sõnavara, kasutab sõnaraamatuid ja leiab sõnaartiklist vajalikku teavet.

1. klassi lõpetaja õpitulemused:

SUULINE KEELEKASUTUS

Teema: Kuulamine. Kõnelemine.

Soovituslik õppesisu: kuulamis-ja häälimisharjutused; dialoogi koostamine, esitamine, pildiseeria abil loo jutustamine, lisaharjutused ja näitlikustamine interaktiivsel seinatahvil; luulekonkurss; projekt: jõulunäidend (koolis, kooliringis, sõpruskoolis, kogudustes esitamine).

Õpitulemused	Õppesisu
○ Eristab häälikuid (asukoht ja järjekord sõnas), täishääliku pikkusi; ○ toimib õpetaja ja kaaslaste suulise juhendi järgi; ○ kuulab õpetaja ja kaaslaste esituses lühikest eakohast teksti, ○ mõistab kuulatud lause, jutu sisu; ○ teab, et sõnadel on lähedase või vastandtäheendusega sõna ja nimetab neist mõningaid; ○ väljendab end suhtlusolukordades arusaadavalt: palub, küsib, tänab, vabandab; ○ jutustab suunavate küsimuste toel kuuldust, nähtust, loetust; ○ koostab õpetaja abiga pildiseeria või küsimuste toel suulise jutu, ○ esitab luuletust peast.	Kuulamine ○ Helide, hääle ja häälikute eristamine (asukoht ja järjekord sõnas), hääliku pikkuse eristamine, pöörõhk täishääliku pikkusel. ○ Õpetaja ja kaaslaste kuulamine ning suulise juhendi järgi toimimine. Õpetaja ja kaaslaste ettelugemise kuulamine. Kuuldu ja nähtu kommenteerimine. Kõnelemine ○ Hääldus- ja intonatsiooniharjutused. Häälduse harjutamine, hääle tugevuse kohandamine olukorrale. ○ Töö lähedase tähendusega sõnaga, sõnatäheenduse selgitamine ja täpsustamine. ○ Sobivate kõnetuste (palumine, küsimine, keeldumine, vabandust palumine, tänamine) valik suhtlemisel. ○ Lihtlauseliste küsimuste moodustamine, küsimuste esitamine ja neile vastamine. ○ Eri teemadel vestlemine sõnavara rikastamiseks, arutamine paaris ja väikeses rühmas. ○ Esemete, nähtuste, tegelaste jms võrdlemine, ühekahe tunnuse alusel rühmitamine. ○ Eneseväljendus dramatiseeringus ja rollimängus. ○ Jutustamine kuulatu, nähtu, läbielatu, loetu, pildi, pildiseeria, etteantud teema põhjal; aheljutustamine. ○ Klassiga ühiselt kogetud sündmuste vahendamine jutustades: jutustamine eri rollides. Pantomim-mõistatused tuttavate juttude kohta. ○ Tuttava luuletuse, dialoogi peast esitamine.

LUGEMINE

Teema: Teksti lugemine.

Soovituslik õppesisu: teksti ilmekalt lugemine, esitamine; lisaharjutused ja näitlikustamine interaktiivsel klassitahvil; rühmatöö: jutule uue alguse, lõpu või peategelase väljamõtlemine; loetud raamatu tutvustamine, lugemislehe täitmine; rollimäng: tegelaste dialoog; õppekäik: raamatukogu ja lugemissaali külastamine; kirjaniku külastamine, välitund: Jaansonirajal.

Õpitulemused	Õppesisu
○ Tunneb häälik-tähest vastavust, loeb õpitud teksti enam-vähem ladusalt, lausehaaval üksiku peatusega raskema sõna ees oma kõnetempos või sellest aeglasemalt; ○ mõistab häälega või endamisi (vaikse häälega või huuli liigutades) lugedes loetu sisu; ○ vastab teksti kohta käivatele küsimustele, mille vastused on palas otsesõnu öeldud; ○ mõtleb jutule alguse või lõpu; ○ on lugenud mõnda lasteraamatut, nimetab nende pealkirja ja autoreid, annab loetule emotsionaalse hinnangu (lõbus, tõsine, igav ...).	<u>Teksti lugemine</u> ○ Raamatu/teksti üldine vaatlus: teksti paigutus, sisukord, õppeülesannete esitus. ○ Trükitähtede (nii suurte kui väikeste) tundma õppimine. Tähtedest sõnade ja sõnadest lausete lugemine. Silpidest sõnade moodustamine. ○ Lugemistehnika arendamine õpetaja juhendite järgi (õige hääldus, ladusus, pausid, intonatsioon, tempo, oma lugemisvea parandamine, kui sellele tähelepanu juhitakse). Lugemistehniliselt raskete sõnade ja sõnaühendite lugema õppimine. ○ Oma ja õpetaja käekirjalise teksti lugemine klassitahvlilt ja vihikust. ○ Jutustava ja kirjeldava teksti ning teabeteksti (õpilaspäevik, kutse, õnnitlus, saatekava, tööjuhend, raamatu sisukord) lugemine. ○ Sõna, lause, teksti sisu mõistmine. Teksti sisu ennustamine pealkirja, piltide, üksiksõnade jm alusel. Loole lõpu mõtlemine. Tegelaste iseloomustamine. Küsimustele vastamine, millele vastus on tekstis otsesõnu kirjas. ○ Üksikute tingmärkide (õppekirjanduse tingmärgid), skeemide, kaartide lugemine õppekirjanduses, nende tähenduse tabamine. ○ Luuletuste ilmekas (mõtestatud) lugemine. Riimuvate sõnade leidmine õpetaja abiga. ○ Tekstiliikide eristamine: jutt, muinasjutt, luuletus, mõistatus. ○ Kirjandustekstid: liisusalm, muinasjutt, mõistatus, luuletus, piltjutt, vanasõna, jutustus, näidend. ○ Loetud raamatu autori, kunstniku (illustraatori), tegelaste nimetamine, loetust jutustamine. Loetule emotsionaalse hinnangu andmine (lõbus, tõsine, igav jne). ○ Huvipakkuva raamatu leidmine kooli või kodukoha raamatukogust täiskasvanu abiga.

KIRJUTAMINE

Teema: Kirjatehnika. Kirjalik tekstiloome. Õigekeelsus.

Soovituslik õppesisu: õppekäik: Pärnu Koidula muuseumisse; õppekäik: teemakohase näituse külastamine; ilukirjavõistlus, Emakeelepäev; etteütlus; praktiline töö: kutse, õnnitlus- või jõulukaardi kirjutamine ja illustreerimine; lisaharjutused ja näitlikustamine interaktiivsel klassitahvil.

Õpitulemused	Õppesisu
○ Kasutab õigeid kirjutamisvõtteid, teab, kuidas väikesi ja suuri kirjatahti kirjutatakse ning sõnas õigesti seostatakse; ○ kirjutab tahvlilt ära; ○ täidab tahvlinäidise järgi õpetaja abiga õpilaspäevikut, paigutab näidise järgi tööd vihikulehele, varustab töö kuupäevaga; ○ koostab näidise järgi kutse; ○ eristab häälikut, tähte, täis- ja kaashäälikut, sõna, lauset; ○ kirjutab omasõnade algusesse <i>k, p, t</i>; ○ kirjutab õigesti lühemaid (kuni 2-silbilisi) sõnu ja lauseid; ○ teab, et lause lõpeb punktiga; ○ teab, et lause alguses, inimeste, loomade, oma kodukoha nimes kasutatakse suurt algustähte; ○ kirjutab õigesti oma nime.	<u>Kirjatehnika</u> ○ Kirja eelharjutused. Kirjutamine pliiatsi ja kriidiga, joonistähtede kirjutamine. Õige pliiatsihoid ja kirjutamisasend istudes ja seistes (tahvli juures). Väikeste kirjatahtede õppimine. Suurte kirjatahtede õppimine (vajadusel 2.klassis). Tähtede seostamine. ○ Tahvlile, vihikusse ja õpilaspäevikusse kirjutamine. Töö vormistamine näidise järgi, töö puhtus, käekirja loetavus. Teksti ärakiri tahvlilt, õpikust. <u>Kirjalik tekstiloom</u> ○ Tarbeteksti kirjutamine näidise järgi: kutse, õnnitlus (kujundamine näidise järgi). ○ Jutu kirjutamine pilditaiendusega (pildi allkiri, kahekõne jms). Jutule lõpu kirjutamine. Loovtöö kirjutamine (pildi, pildiseeria, küsimuste järgi). Lünkumberjutustuse kirjutamine. <u>Õigekeelsus</u> ○ Häälik, sõna, lause, tekst. Tähed ja tähestik, võõrtähtede vaatlus. Häälikute märkimine kirjas. Sõna ja lause ladumine ja kirjutamine. ○ Täis- ja kaashäälikud. Täishäälikuühendi vaatlus. Täishääliku pikkuse eristamine ja õigekiri, kaashääliku pikkusega tutvumine. Sulghäälik (<i>k, p, t</i>) omasõnade alguses. <i>i</i> ja <i>j</i> ning <i>h</i> sõna alguses seoses tähtede õppimisega. ○ Suur algustäht lause alguses, inimese- ja loomanimedes. ○ Liitsõna vaatlus (moodustamine). ○ Sõnade lõpu õigekiri, <i>-d</i> ja <i>-vad</i> (mitmus) ning <i>-b</i> (tegusõna 3. pööre) õigekirjaga tutvumine. ○ Tutvumine jutustava (vält-), küsi- ja hüüdlausega. Lause lõpumärgid: punkt, (küsi- ja hüüumärgi vaatlemine). Koma lauses (teksti vaatlus). ○ Oma kirjutusvea parandamine õpetaja abiga. ○ Etteütlemise järgi sõnade ja lausete kirjutamine (15–20 sõna lihtlausetena).

2. klassi lõpetaja õpitulemused:

SUULINE KEELEKASUTUS

Teema: Kuulamine. Kõnelemine.

Soovituslik õppesisu: kuulamis- ja häälimisharjutused; paaristöö, tööleht: küsimustele vastamine; lisaharjutused ja näitlikustamine interaktiivsel klassitahvil; rühmatöö: minu lemmiktegelane; loetud teksti ümberjutustamine, töölehe täitmine; paaristöö: jutu põhjal pildiseeria joonistamine; luulekonkurss; Kahoot: filmi või teatrietenduse sisu; projekt: jõulunäidend (koolis, kooliringis, sõpruskoolis, kogudustes esitamine).

Õpitulemused	Õppesisu
○ Eristab täis- ja suluta hääliku pikkusi; ○ kuulab õpetaja ja kaaslaste eakohast teksti ning toimib saadud sõnumi kohaselt õpetaja abil; ○ koostab kuuldu põhjal lihtsama skeemi ja kaardi õpetaja abil; ○ kasutab kõnes terviklauseid; ○ teab ja leiab vastandtäheendusega sõnu ning õpetaja abil ka lähedase tähendusega sõnu; ○ väljendab arusaadavalt oma soove ja kogemusi väikeses ja suures rühmas; vestleb oma kogemustest ja loetust; ○ annab õpetaja abil edasi lugemispala, õppeteksti, filmi ja teatritenduse sisu; ○ koostab õpetaja abil jutu pildiseeria, pildi või küsimuste toel; mõtleb jutule alguse või lõpu; ○ vaatab ja kirjeldab nähtut, märkab erinevusi ja sarnasusi õpetaja suunavate küsimuste toel; ○ esitab luuletust peast.	<u>Kuulamine</u> ○ Hääliku pikkuste eristamine sõnamängus, liikumise ja liigutuste abil, põhirõhk suluta kaashäälikul. ○ Õpetaja ja kaaslaste suulise mitmeastmelise juhendi meeldejäätmine ja selle järgi toimimine mängus, praktilise ülesande lahendamisel (välitund, otsimine, mõõtmine). ○ Õpetaja ettelõetud ainetekstist oluliste mõistete leidmine ja lihtsa skeemi koostamine õpetaja juhendamisel. ○ Kaaslaste ettelugemise kuulamine ja hinnangu andmine ühe aspekti kohta (õigsus, pausid ja intonatsioon mõtte toetajana). <u>Kõnelemine</u> ○ Hääldus- ja intonatsiooniharjutused sõnamängulistest harjutustest, kiirkõne, kajamäng. Eneseväljendus dramatiseeringus ja rollimängus: muinasjuttude esitamine, igapäevaolukordade lavastamine. Kõne eri nüansside (tempo, hääletugevus, intonatsioon) esiletoomine dramatiseeringus jm esituses: rongi, loomade häälte jm imiteerimine. ○ Kõnelemine eri olukordades (telefonitsi, rühma esindajana), rollimängud. ○ Nii enese kui ka teiste soorituste tunnustav kommenteerimine. ○ Oma arvamuse avaldamine (raamatu, filmi jm) kohta ja selle põhjendamine. Arutlemine paaris ja rühmas: oma suhtumise väljendamine, nõustumine ja mittenõustumine, ühiste seisukohtade otsimine. ○ Sündmuse, isiku, looma, eseme kirjeldamine tugisõnade, skeemi, tabeli abil. ○ Sõnatäheenduste selgitamine ja täpsustamine aktiivse sõnavara laiendamiseks. ○ Kuuldud jutu ümberjutustamine; pikema dialoogi jälgimine, hinnangud tegelastele ja sisule. ○ Mõtete väljendamine terviklausetena. Küsimuste moodustamine, küsimuste esitamine ja neile vastamine. ○ Eri meeleoluga luuletuste (aastaajad, laste elu) mõtestatud peast esitamine.

LUGEMINE

Teema: Teksti lugemine.

Soovituslik õppesisu: loetud raamatu tutvustamine, lugemislehe täitmine; kirjaniku külaskäik; õppekäik: raamatukogu külastamine; viktoriin: vanasõnad; infotring interaktiivsel klassitahvil; rühmatöö: loetud raamatu tegelaste kirjeldamine; dialoogi esitamine, tähtpäevalise luuletuse ilmekas esitamine hommikuringis, kooli peol, koguduses, kooliringis; praktiline töö: raamatukaane kujundamine.

Õpitulemused	Õppesisu
○ Loeb õpitud teksti suhteliselt õigesti, ladusalt (lugemistempo võib olla kõnetempost aeglasem), parandab ise oma lugemisvigu, enamasti väljendab intonatsioon loetava sisu; ○ mõistab häälega või endamisi lugedes loetu sisu; ○ vastab teemakohastele (ka lihtsamatele tekstis mitte otsese infoga seotud) küsimustele; ○ leiab tekstis iseseisvalt vastused konkreetsetele küsimustele ja töötab õpetaja abiga eakohaste juhiste alusel; ○ tunneb ära jutu, luuletuse, mõistatuse, näidendi ja vanasõna; ○ kasutab õpiku sõnastikku õpetaja abiga sõnade leidmiseks algustähe järgi; ○ on lugenud jõukohaseid lasteraamatuid, nimetab tegelasi ja annab edasi loetu sisu mõne huvitava, enam meeldinud episoodi järgi.	Lugemine ○ Lugemistehnika arendamine õpetaja juhendite järgi: oma lugemisvea parandamine, kui sellele tähelepanu juhitakse, sobiva intonatsiooni kasutamine. Lugemistehniliselt raskete sõnade ja sõnaühendite lugema õppimine. ○ Raamatu/teksti üldine vaatlus: teksti paigutus, sisukord, õppeülesannete esitus. Üksikute tingmärkide (õppekirjanduse tingmärgid, liiklusmärgid jms), skeemide, kaartide ja tabelite lugemine õppekirjanduses ning lasteraamatutes. ○ Tekstist õpitavate keelendite, samuti sünonüümide, otsese ja ülekantud tähendusega sõnade jms leidmine. Õpiku sõnastiku kasutamine. ○ Kahekõne lugemine, intonatsiooni ja tempo valik saatelause alusel ja partnereid arvestades. Eri liiki lühitekstide (teade, kiri, ajakirja rubriik, sõnastik) mõistev lugemine. Oma ja õpetaja käekirjalise teksti lugemine klassitahvlilt ja vihikust. ○ Tekstis küsimuse, palve, käsu ja keelu äratundmine. ○ Loetud jutustuse ja muinasjutu kohta kava koostamine (teksti jaotamine osadeks); skeemi/kaardi koostamine õpetaja abiga. Loetu põhjal teemakohastele küsimustele vastamine (ka siis, kui vastus otse tekstis ei sisaldu). Loole alguse ja lõpu mõtlemine. Tegelaste iseloomustamine. ○ Luuletuste ilmekas (mõtestatud) esitamine. Riimuvate sõnade leidmine õpetaja abiga. ○ Tekstiliikide eristamine: jutustus, luuletus, näidend, mõistatus, vanasõna. ○ Kirjandustekstid: rahvaluuleline liisusalm, muinasjutt, mõistatus, luuletus, piltjutt, vanasõna, jutustus, näidend, muistend. ○ Loetud raamatu tutvustamine ja soovitamine. Vajaliku teose otsimine kooli või kodukoha raamatukogust autori ja teema järgi täiskasvanu abiga.

KIRJUTAMINE

Teema: Kirjatehnika. Kirjalik tekstiloome. Õigekeelsus.

Soovituslik õppesisu: lisaharjutused ja näitlikustamine interaktiivsel klassitahvlil; projekt: Minu kirjasõber; projekt: Minu esimene raamat; õppekäik: Punase Tornu muuseum; ilukirjavõistlus, etteütlus; harjutuse vormistamine; praktiline töö: kutse, õnnitlus- ja jõulukaardi valmistamine; jõuluvanale kirja kirjutamine; õppekäik: Koidula muuseumisse; praktiline töö: klassistendi kujundamine.

Õpitulemused	Õppesisu
○ Kasutab kirjutades õigeid väikeste ja suurte kirjatähtede tähekujusid ja seoseid; ○ kirjutab tahvlilt või õpikust ära; ○ täidab iseseisvalt õpilaspäevikut ja kujundab vihikut, paigutab näidise järgi tööd vihikulehele, kirja joonelisele lehele, varustab töö kuupäevaga; ○ koostab õpetaja abiga kutse, õnnitluse ja teate; ○ kirjutab loovtöö ning ümberjutustuse pildiseeria, tugisõnade ja küsimuste abil; ○ eristab häälikut, tähte, täis- ja kaashäälikut, silpi, sõna, lauset, täishäälikuühendit; ○ kirjutab õigesti sulghääliku omasõnade algusesse ja omandatud võõrsõnade algusesse; ○ märgib kirjas õigesti täishäälikuid; ○ teab peast võõrtähtedega tähestikku; ○ alustab lauset suure algustähega ja lõpetab punkti või küsimärgiga; ○ kasutab suurt algustähte inimeste ja loomade nimedes, tuttavates kohanimedes; ○ kirjutab õigesti sõnade lõppu -d (mida teed?), -te (mida teete?), -sse (kellesse? millesse?), -ga (kellega? millega?), -ta (kelleta? milleta?); ○ kirjutab etteütlemise järgi õpitud keelendite ulatuses sisult tuttavat teksti ja kontrollib kirjutatud näidise järgi (20–25 sõna lihtlausekena).	<u>Kirjatehnika</u> ○ Suurte ja väikeste kirjatähtede kordamine. ○ Kirjutamise tehnika arendamine: ühtlane kirjarida, õiged tähekujud ja seosed nii väikestel kui suurtel kirjatähtedel. ○ Näidise järgi kirjatöö paigutamine vihiku lehele, kirjapaberile; kuupäeva kirjutamine. <u>Kirjalik tekstiloo</u> ○ Kutse, õnnitluse ja teate koostamine õpetaja abiga. ○ Tekstilähedase ümberjutustuse kirjutamine küsimuste ja tugisõnade toel. ○ Loovtöö skeemi, kaardi toel; fantaasialugu. Jutu ülesehitus: alustus, sisu ja lõpetus; jutule alguse ja lõpu kirjutamine. Omakirjutatud teksti üle kaaslasega arutlemine. <u>Õigekeelsus</u> ○ Varasemale lisanduvalt keeleteadmised: täishäälikuühendi õigekiri, suluta kaashääliku pikkus ja õigekiri; ○ k, p, t s-i ja h kõrval; i ja j silbi alguses, h sõna alguses. ○ Silbitamine, poolitamise üldpõhimõtted.

3. klassi lõpetaja õpitulemused:

SUULINE KEELEKASUTUS

Teema: Kuulamine. Kõnelemine.

Soovituslik õppesisu: lisaharjutused ja näitlikustamine interaktiivsel klassitahvil; projekt jõulunäidend (koolis, kooliringis, koguduses, sõpruskoolis jm esitamine); dialoogi koostamine, esitamine; paaristöö: rollimängud; pildiseeria põhjal loo jutustamine; õppekäik: teater, kino, muuseum; luulekonkurss.

Õpitulemused	Õppesisu
○ Kuulab mõtestatult eakohast teksti, toimib saadud sõnumi või juhendite järgi; ○ väljendab end suhtlusolukordades selgelt ja arusaadavalt: palub, küsib, selgitab, keeldub, vabandab, tänab; vastab küsimustele, kasutades sobivalt täislauseid ning lühivastuseid; ○ vaatlleb sihipäraselt, kirjeldab eesmärgipäraselt nähtut, eset, olendit, olukorda, märkab erinevusi ja sarnasusi; ○ avaldab arvamust kuuldu, vaadeldu ja loetu kohta	<u>Kuulamine</u> ○ Hääliku pikkuste eristamine, põhirõhk sulghääliku pikkusel. ○ Pikema suulise juhendi meeldejäätmine ja selle järgi toimimine. Kaaslase ja õpetaja juhtnööride kuulamine, nende järgi toimimine. ○ Ettelugemise kuulamine. Kaaslase ettelugemise hindamine ühe aspekti kaupa (õigsus, pausid ja intonatsioon mõtte toetajana). Kuuldu ning nähtu kommenteerimine. Fakti ja fantaasia eristamine.

Õpitulemused	Õppesisu
○ annab küsimuste toel arusaadavalt edasi õppeteksti, lugemispala, pildiraamatu, filmi ja teatrietenduse sisu; koostab kuuldu/loetu põhjal skeemi/kaardi; ○ jutustab loetust ja läbielatud sündmusest; jutustab pildiseeria, tugisõnade, märksõnaskeemi ja küsimuste toel; mõtleb jutule alguse ja lõpu; ○ leiab väljendamiseks lähedase ja vastandtäheendusega sõnu; ○ esitab luuletust peast.	○ Õpetaja ettelõetud ainetekstist oluliste mõistete leidmine ning lihtsa skeemi koostamine. ○ Kuuldu (muinasjutt, lühijutt lapse elust, proosa-, luule ja ainetekst), nähtu (lavastus, film) sisu ümberjutustamine. Dialoogi jälgimine, hinnangud tegelastele ja nende ütlustele. ○ Kõnelemine Hääldus- ja intonatsiooniharjutused. Selge häälduse jälgimine teksti esitades. Kõne eri nüansside (tempo, hääletugevuse, intonatsiooni) esiletoomine dramatiseeringus jm esituses. ○ Sobivate kõnetuste (palumine, küsimine, keeldumine, vabandust palumise, tänamise) valik suhtlemisel. Suuline selgitus, kõnetus- ja viisakusväljendid, teietamine ja sinatamine. Kõnelemine eri olukordades: vestlus tundmatuga, sh telefonitsi, klassi/kooli esindamine, võistkonda kutsumine, koostegevusest loobumine jms. ○ Sõnavara arendamine: sõnatäheenduse selgitamine ja täpsustamine, aktiivse sõnavara laiendamine, lähedase ja vastandtäheendusega sõna leidmine. Eri teemadel vestlemine sõnavara rikastamiseks, arutamine paaris ja väikeses rühmas. ○ Oma arvamuse avaldamine, nõustumine ja mittenõustumine, ühiste seisukohtade otsimine, kaaslane arvamuse küsimine. ○ Mõtete väljendamine terviklausetena ja sobiva sõnastusega (sõnavalik, mõtte lõpuleviimine). ○ Küsimuste moodustamine ja esitamine ning neile vastamine. ○ Jutustamine kuuldu, nähtu, läbielatu, loetu, pildi, pildiseeria ja etteantud teema põhjal; aheljutustamine. ○ Sündmuste, isiku, looma, eseme jm kirjeldamine tugisõnade, skeemi ning tabeli abil. ○ Eneseväljendus dramatiseeringus ja rollimängus erisuguste meeleolude väljendamiseks. ○ Tuttava luuletuse ja dialoogi ilmikas (mõtestatud) esitamine. ○ Nii enese kui ka teiste tööde tunnustav kommenteerimine õpetaja juhiste alusel.

LUGEMINE

Teema: Teksti lugemine.

Soovituslik õppesisu: loetud teose tutvustamine, lugemislehe täitmine, küsimustele vastamine; kiirlugemisvõistlus; teksti põhjal dialoogi koostamine, esitamine; õppekäik raamatukogusse, teemakohasele näitusele, kirjaniku külaskäik; õppereis: kirjaniku kodukohta, teatrisse jms; teose dramatiseering; luulekonkurss; ristsõna koostamine, tööleht; välitund: orienteerumismäng Jaansonil rajal.

Õpitulemused	Õppesisu
○ Loeb nii häälega ja kui endamisi ladusalt ja teksti mõistes; mõistab lihtsat plaani, tabelit, diagrammi, kaarti; ○ loeb õpitud teksti ette õigesti, selgelt ja sobiva intonatsiooniga; ○ töötab tekstiga eakohaste juhiste alusel; ○ vastab suulistele ja lühikestele kirjalikele küsimustele loetu kohta; ○ eristab kirjalikus tekstis väidet, küsimust, palvet, käsku, keeldu; ○ tunneb ära jutustuse, luuletuse, näidendi, muinasjutu, mõistatuse, vanasõna, kirja; ○ on lugenud läbi vähemalt neli eesti ja väliskirjaniku teost, kõneleb loetud raamatust; ○ teab nimetada mõnda lastekirjanikku.	Lugemine ○ Raamatu/teksti üldine vaatlus: teksti paigutus, sisukord, õppeülesannete esitus. Teksti ülesehitus: pealkiri, teksti osad (lõigud, loo alustus, sisu, lõpetus). ○ Lugemistehnika arendamine õpetaja juhendite järgi (õige hääldus, ladusus, pausid, intonatsioon, tempo; oma lugemisvea parandamine, kui sellele tähelepanu juhitakse). Ladus ja automatiseerunud lugemine. Oma ja kaaslaste lugemistehnika hindamine õpetaja juhiste alusel. Oma ja õpetaja käekirjalise teksti lugemise klassitahvlilt ja vihikust. ○ Jutustava ja kirjeldava teksti ning tarbe- ja teabeteksti (õpilaspäeviku, kutse, õnnitluse, saatekava, tööjuhendi, raamatu sisukorra, sõnastiku, teate, eeskirja, retsepti, õpikuteksti, teatmeteose teksti, ajalehe- ja ajakirja ning muu meediateksti) lugemine. ○ Üksikute tingmärkide (õppekirjanduse tingmärgid, liiklusmärgid jms), skeemide, kaartide ja tabelite lugemine õppekirjanduses, lasteraamatutes ning lasteajakirjanduses. ○ Sõna, lause ning teksti sisu mõistmine. Tekstis küsimuse, palve, käsu ja keelu äratundmine. Teksti sisu ennustamine pealkirja, piltide ja üksiksõnade järgi. ○ Töö tekstiga: tekstist õpitavate keelendite, sünonüümide, otsese ja ülekantud tähendusega sõnade leidmine. Õpiku sõnastiku iseseisev kasutamine. Teksti jaotamine osadeks ning tekstiosade pealkirjastamine. Loetava kohta kava, skeemi, kaardi koostamine. Loetu põhjal teemakohastele küsimustele vastamine. Loole alguse ja lõpu mõtlemine. Teksti teema ja peamõtte sõnastamine, tegelaste iseloomustamine. ○ Jutustavate luuletuste ja proosateksti mõtestatud esitamine. Riimuvate sõnade leidmine. Kahekõne lugemine, intonatsiooni ja tempo valik saatelause alusel ning partnereid arvestades. ○ Loetud raamatust jutustamine, loetule emotsionaalse hinnangu andmine ja raamatust lühikokkuvõtte tegemine. Vajaliku raamatu leidmine iseseisvalt. ○ Tekstiliikide eristamine: muinasjutt, mõistatus, vanasõna, luuletus, jutustus, näidend, kiri ○ Kirjandus: folkloorne lastelaul, liisusalm, jutustus, muinasjutt, muistend, luuletus, kahekõne, näidend, sõnamänguline tekst, piltjutt, mõistatus, vanasõna.

KIRJUTAMINE

Teema: Kirjatehnika. Õigekiri. tekstiloom.

Soovituslik õppesisu: ilukirjavõistlus; praktiline töö: teate, voldiku, kaardi koostamine; Praktiline töö: ristsõna, õppemängu, viktoriini koostamine; projekt: Minu kirjasõber; etteütetus, kirjalik kokkuvõte; pildiseeria põhjal loo kirjutamine; paaristöö: töölehel küsimustele vastamine; lisaharjutused ja näitlikustamine interaktiivsel klassitahvilil.

Õpitulemused	Õppesisu
○ Kasutab kirjutades õigeid tähekujusid ja -seoseid, kirjutab loetava käekirjaga; ○ kirjutab tahvlilt ja õpikust õigesti ära; paigutab teksti korrektselt paberile või arvutis, vormistab vihiku/õpilaspäeviku nõuetekohaselt; ○ valdab eesti häälikkirja aluseid ja õpitud keelendite õigekirja: eristab häälikut ja tähte, täis- ja kaashäälikut, häälikuühendit, silpi, sõna, lauset; märgib kirjas häälikuid õigesti; eristab lühikesi, pikki ja ülipikki täis- ja suluta kaashäälikuid; kirjutab õigesti asesõnu; ○ märgib õpitud sõnades õigesti kaashäälikuühendit; kirjutab õigesti sulghääliku omandatud oma- ja võõrsõnade algusse; märgib kirjas õigesti käänd- ja pöörsõnade õpitud lõppe ja tunnuseid; ○ teab peast võõrtähtedega tähestikku, kasutab lihtsamat sõnastikku ja koostab lihtsaid loendeid tähestik- järjestuses; ○ kirjutab suure algustähega lause alguse, inimeste- ja loomade nimed ning õpitud kohanimed; ○ piiritleb lause ja paneb sellele sobiva lõpumärgi; ○ kirjutab etteütlemise järgi sisult tuttavat teksti ja kontrollib kirjutatut näidise järgi (30–40 sõna); ○ koostab kutse, õnnitluse, teate, e-kirja; kirjutab eakohase pikkusega loovtöid (k.a ümberjutustusi) küsimuste, tugisõnade, joonistuse, pildi, pildiseeria, märksõnaskeemi või kava toel; ○ kirjutab nii koolis kui ka igapäevaelus käsitsi ja arvutiga eakohaseid tekste vastavalt kirjutamise eesmärgile, funktsioonile ja adressaadile.	<u>Kirjatehnika</u> ○ Kirjutamise tehnika süvendamine, oma loetava käekirja kujundamine, kirjutamise kiiruse arendamine. Kirjutamisvilumuse saavutamine (õiged tähekujud ja proportsioonid, loetav käekiri, ühtlane kirjarida, kirjatöö nõuetekohane välimus, töö vormistamine). ○ Teksti ärakiri tahvlilt ja õpikust. Kirjutatu kontrollimine õpiku ja sõnastiku järgi. Oma kirjavea parandamine. ○ Etteütlemise järgi kirjutamine. ○ Tahvlile, vihikusse ja õpilaspäevikusse kirjutamine. Tarbeteksti kirjutamine näidise järgi: kutse, ümbrik. <u>Õigekiri</u> ○ Tähestiku järjekord. Täis- ja kaashäälikuühendi õigekiri. Täis- ja suluta kaashääliku pikkuse kordamine, sulghääliku pikkuse eristamine ja õigekiri. <i>k, p, t s-i</i> ja <i>h</i> kõrval. <i>i</i> ja <i>j</i> õigekiri (v.a võõrsõnades ja tegijanimedes). <i>h</i> sõna alguses. Sulghäälik oma- ja võõrsõnade alguses. ○ Suur algustäht lause alguses, inimese- ja loomanimedes, tuntumates kohanimedes. Väike algustäht õppeainete, kuude, nädalapäevade, ilmakaarte nimetustes. Poolitamise harjutamine. Liitsõna. ○ Nimi-, omadus- ja tegusõna. Ainsus ja mitmus. Sõnavormide moodustamine küsimuste alusel. Mitmuse nimetava ning <i>sse</i>-lõpulise sisseütleva, kaasaütleva ja ilmaütleva käände lõpu õigekirjutus. Olevik ja minevik. Pöördelõppude õigekirjutus. Erandliku õigekirjaga ase- ja küsisõnad (ma, sa, ta, me, te, nad, kes, kas, kus). ○ Väit- (jutustav), küsi- ja hüüdlause. Lause lõpumärgid. Koma kasutamine loetelus; <i>et, sest, vaid, kuid, aga, siis, kui</i> puhul; sidesõnad, mis koma ei nõua. ○ Etteütlemise järgi kirjutamine õpitud keelendite ulatuses (30–40 sõna). Oma kirjavea iseseisev leidmine. ○ Sõnavara: lähedase ja vastandtäheandusega sõna. Sõna ja tema vormide õigekirja ning tähenduse omandamine ja täpsustamine.

Õpitulemused	Õppesisu
	<u>Tekstiloome</u> ○ Lausete laiendamine ja sidumine tekstiks. ○ Tarbeteksti (ajaleheartikli, teate, nimekirja jne) kirjapanek. ○ Ümberjutustuse kirjutamine tugisõnade, skeemi, kaardi või kava toel. ○ Loovtöö kirjutamine (vaba jutt, jutt pildi, pildiseeria, küsimuste, skeemi, kaardi või kava toel, fantaasialugu). Jutu ülesehitus: alustus, sisu, lõpetus. ○ Sündmusest ja loomast kirjutamine. ○ Jutule alguse ja lõpu kirjutamine. ○ Kirja kirjutamine. ○ Oma kirjutatud teksti üle kaaslasega arutamine.

2.4 II kooliastme õpitulemused ja õppesisu

II kooliastme õpilase õpitulemused:

Suuline ja kirjalik suhtlus:

- valib juhendamise abil olukorrale vastava suhtluskanali;
- esitab kuuldu ja loetu kohta küsimusi, avaldab viisakalt ja olukorrast lähtuvalt arvamust, sõnastab järelduse;
- lahendab lihtsamaid probleemülesandeid paaris- ja rühmatöös;
- põhjendab oma seisukohta ja aktsepteerib kaaslaste põhjendatud seisukohti;
- kasutab suhtluses sobivaid keelevahendeid, sh korrektset kirjakeelt õpitu piires nii suulises kui ka kirjalikus suhtluses.

Teksti vastuvõtt:

- valib ja loeb sobivaid tervikteoseid nii eesti kui ka maailma lastekirjandusest;
- iseloomustab õpitud tekstiliike ja nende kasutamise võimalusi;
- loeb ja mõistab eakohaseid õpi- ja elutarbeline ning huvivaldkondade tekste;
- võrdleb tekste, esitab küsimusi, avaldab arvamust, teeb tekstist lühikokkuvõtte;
- kuulab ja jälgib vastuvõetavat teksti, valib lugemise eesmärgile sobiva lugemisviisi;
- tunneb keele ja kirjanduse valdkonna teabekeskkondi, leiab neist vajaliku teabe;
- võrdleb eri allikatest pärit infot, eristab olulist ebaolulisest, fakti arvamusest.

Tekstiloome:

- leiab juhendamise abil tekstiloomeks vajalikku teavet;
- tunneb kirjutamiseks ja esinemiseks valmistumise põhietappe;
- jutustab, kirjeldab, võrdleb ja arutleb suuliselt ja kirjalikult;
- esineb suuliselt, võtab sõna, koostab ja peab lühikese ettekande;

- kirjutab eesmärgipäraselt ja olukohaselt eri liiki eakohaseid tekste;
- vormistab kirjalikud tekstid korrektselt nii käsikirjas kui ka arvutis.

Keeleteadlikkus:

- nimetab Eestis kõneldavaid keeli, sugulaskeeli ja rahvaid;
- eristab keelevariante, sh murdeid, sotsiolekte, toob näiteid nende kasutusest;
- kirjeldab eesti keele häälikusüsteemi, eristab sõnaliikide tüüpuhte ning põhilisi käänd- ja pöörd sõna vorme;
- moodustab ja kirjavahemärgistab lihtlauseid, sealhulgas koondlauseid ja lihtsamaid liitlauseid;
- järgib eesti õigekirja aluseid ja õpitud põhireegleid;
- rakendab omandatud keeleteadmisi tekstiloomes ja -analüüsis;
- kasutab õigekirja kontrollimiseks ja tähenduste leidmiseks trüki- ja digisõnastikke, leiab sõnaartiklist vajaliku teabe.

4. klassi lõpetaja õpitulemused:

SUULINE JA KIRJALIK SUHTLUS

Teema: Kuulamine. Teksti ümberjutustamine. Küsimuste esitamine. Peast teksti esitamine.

Soovituslik õppesisu: paaris- ja rühmatöö: probleemülesannete lahendamine; kuulamisharjutused, töölehe täitmine; pildiseeria põhjal loo kirjutamine, jutustamine; lisaharjutused ja näitlikustamine interaktiivsel klassitahvil; projekt jõulunäidend (koolis, kooliringis, koguduses, sõpruskoolis jm esitamine). dialoogi koostamine; rühmatöö: rollimängud; rühmatöö: arutlemine, väitlemine, põhjendamine, luuletuse peast esitamine, luulekonkurss.

Õpitulemused	Õppesisu
○ Kuulab mõtestatult eakohast teksti, toimib saadud sõnumi või juhendite järgi; ○ jutustab kuuldu teksti ümber; ○ esitab kuuldu ja nähtu kohta küsimusi; ○ väljendab oma arvamust, annab infot arusaadavalt edasi; ○ leiab koos partneri või rühmaga vastuseid lihtsamatele probleemülesannetele, kasutades sobivalt kas suulist või kirjalikku vormi; ○ esitab peast ilukirjandusteksti omal valikul, loeb teksti rollis; ○ annab juhiste alusel kaaslastele tagasisidet.	○ Kaasõpilase ja õpetaja eesmärgistatud kuulamine. Juhendi järgimine ja kuuldu põhjal tegutsemine. ○ Kuuldud teksti ümberjutustamine. Lavastuse, kuuldu proosa-, luule- ja ainetekstide sisu ümberjutustamine. Õpetaja ettelugemise järel (ainealane tekst, lõikhaaval) oluliste mõistete ja seoste leidmine. ○ Kuuldu kohta täpsustavate küsimuste esitamine. Esitatud küsimuste mõistmine ja küsimustele vastamine.

Õpitulemused	Õppesisu
	○ Loetu ja kuuldu kohta arvamuse avaldamine ja seisukoha põhjendamine, näite toomine tekstist. Kaaslaste arvamuse küsimine. Suulises keelekasutuses kirjakeele põhinormingute järgimine eakohasel viisil. Mõtete väljendamine selgelt ja arusaadavalt, mõtte lõpuleviimine ja mõtete omavaheline seostamine. ○ Rühmavestlus etteantud teemal, vestluse tulemuse esitus. Rühmareeglite kokkuleppimine, sobiva koostöövormi valimine. Kõnelemisel kaaslaste mõtete ümbersõnastamine, enda mõtete lisamine. Esitamise eesmärgistamine (miks, kellele, mida). Esitamiseks kohase sõnavara, tempo, hääletugevuse ja intonatsiooni valimine; õige hingamine ja kehahoid. ○ Dialoogi ja dramatiseeringu esitamine. Rollimäng. ○ Nii enese kui ka teiste tööde tunnustav kommenteerimine õpetaja juhiste alusel.

TEKSTI VASTUVÕTT

Teema: Sõnastik ja sõnaveeb. Mõtestatud lugemine. Ilukirjandustekst. Jutustav tekst. Luuletus. Raamatu tutvustamine. Rahvaluule põhiliigid.

Soovituslik õppesisu: infootsing digivahendite kaudu, loetud raamatu tutvustamine, lugemislehe täitmine, küsimustele vastamine; praktiline töö: teose tegelasele kirja kirjutamine, ümbriku täitmine; õppekäik; postkontori külastamine, ümbriku postitamine; projekt: Minu raamat koostamine; õpiülesanne: raamatute pimekohting; õppekäik: raamatukogu külastamine; välitund: Jaansonini rajal, luulekonkurss; projekt: rahvaluule, ristsõna, viktoriin; välitund: orienteerumismäng Pärnu linnas.

Õpitulemused	Õppesisu
○ Otsib teavet tundmatute sõnade kohta, selgitab nende tähendust; ○ valdab lihtsamaid lugemistehnikaid, eesmärgistab lugemist; ○ kirjeldab tarbe- ja ilukirjandusteksti peamisi erinevusi; ○ vastab teksti põhjal koostatud küsimustele tekstinäidete või oma sõnadega, koostab teksti kohta küsimusi ja leiab tekstist vajalikku infot; ○ nimetab ilukirjanduse põhiliike, proosa, luule, draama, ja nende tunnuseid; ○ nimetab rahvaluule põhiliike ja nende tunnuseid;	○ Tundmatu sõna tähenduse leidmine õpiku sõnastikust ja Sõnaveebist. Tähenduse selgitamine. ○ Lugemiseks valmistumine, lugemise eesmärgistamine, keskendunud lugemine. Lugemistehnika arendamine, korduv ülelugemine, häälega ja hääleta lugemine, pauside, tempo ja intonatsiooni jälgimine. Lugemist hõlbustavad võtted. Lause, lõigu ning tervikteksti mõistmine ja ümberjutustamine.

Õpitulemused	Õppesisu
○ tutvustab loetud proosateose sisu ja tegelasi ning kõneleb loetust; kirjeldab teksti põhjal sündmuste toimumise aega, kohta ja tegelasi; ○ kirjeldab luuletuse meeleolu, aega, kohta; ○ esitab ilukirjandusteksti mõtestatult; ○ leiab vajaliku või huvipakkuva raamatu; ○ on läbi lugenud vähemalt neli eakohast väärtkirjandusteost (raamatut); ○ tutvustab loetud raamatut kaaslastele, annab loetule hinnangu ning põhjendab seda.	○ Tarbeteksti ja ilukirjandusteksti eesmärgi ja lugemise eripära. Teksti sisu ennustamine pealkirja, piltide, remarkide, üksiksõnade jm alusel. Enne lugemist olemasolevate teemakohaste teadmiste ja kogemuste väljaselgitamine, oma küsimuste esitamine ning uute teadmiste vastu huvi äratamine (mida tean, mida tahaksin teada). ○ Ilukirjandustekst, kujundlik keelekasutus. Ilukirjanduse põhiliigid: luule, proosa, draama, nende erijooned. ○ Jutustava teksti vastuvõtt. Süžee, sündmuste toimumise koht, aeg ja tegelased, käivitav sündmus, lahendus. Sündmuste järjekorra edasi edasiandmine. Arutlemine tekstis käsitletud teema, tegelaste motiivide üle. Oma arvamuse sõnastamine ja põhjendamine tekstinäidete toel. Küsimustele vastamine tekstinäidete või oma sõnadega. Loetava kohta märkmete, märksõnaskeemi, kava ja küsimuste koostamine. Loetud teksti dramatiseering õpetaja juhiste toel. ○ Luuletuse teema määratlemine, aja ja koha kirjeldamine, meeleolu kirjeldamine. Luuletuse ja proosateksti mõtestatud esitamine (meeleolu, laad). ○ Vajaliku ja huvipakkuva raamatu leidmine kataloogi või e-otsingut kasutades. Loetud raamatu sisu ja tegelaste tutvustamine ja lugemissoovituste jagamine klassikaaslastele. Loetule emotsionaalse hinnangu andmine ja põhjendamine. ○ Rahvaluule põhiliikide ära tundmine ja tunnuste nimetamine: muinasjutt, muistend, lühivormid (mõistatus, vanasõna, anekdoot).

TEKSTILOOME

Teema: Ümberjutustamine. Tarbetekstide kirjutamine. Protsesskirjutamine.

Soovituslik õppesisu: kokkuvõtte kirjutamine; protsesskirjutamise ideekaardi koostamine; fantaasialoo kirjutamine arvutis, vormistamine; loovjutu kirjutamine; infootsing interaktiivse klassitahvli abil; rühmatöö: loo või teose ümberjutustamine, tegelaste käitumise analüüsimine, arutelu; välitund: fantaasialoo aheljutustamine; õppekäik: postkontorisse, kirja kirjutamine, vormistamine, postitamine; õpiülesanne arvutis e- kirja kirjutamine, vormistamine, saatmine; praktiline töö: klassistendile teabetekstide koostamine.

Õpitulemused	Õppesisu
○ Jutustab ja kirjutab loetust ning läbielatud sündmusest; ○ jutustab tekstilähedaselt, kokkuvõtlikult kavapunktide järgi, märksõnaskeemi ja küsimuste toel; ○ kirjutab nii koolis kui ka igapäevaelus käsitsi ja arvutiga jutustava teksti; ○ kirjutab lühema tarbeteksti vastavalt kirjutamise eesmärgile, funktsioonile ja adressaadile; ○ tunneb kirjutatavate teksti ülesehitust ja vormistustavasid; ○ kirjutab eakohase pikkusega loovjutte küsimuste, pildi, pildiseeria, märksõnaskeemi või kava toel; ○ tunneb protsesskirjutamise etappe, täiendab oma tööd tagasiside põhjal; ○ rakendab omandatud keeleteadmisi teksti kirjutamisel ja toimetamisel.	○ Ümberjutustamine ja ümberjutustuse kirjutamine: tekstilähedane, valikuline (mõne tegelase vaatepunktist), kokkuvõtlik, loov. Loo ümberjutustamine uute tegelaste ja sündmuste lisamise või asendamisega. Ümberjutustus kavapunktide, märksõnade ja küsimuste toel. Aheljutustamine. Fantaasialoo, muinasjutu või muistendi kirjutamine. ○ Lühemate tarbetekstide kirjutamine: seletus- ja veenmiskiri, e-kiri, teade. Kirja esitav osa ja taustaosa. Juhendavate tekstide kirjutamine: retsept, juhend või reeglistik. Kiri, ümbriku vormistamine. ○ Protsesskirjutamine: kirjutamiseks valmistumine (märksõnad, idee- või mõtteskeem, sündmuste kaart), mustandite kirjutamine, tagasiside põhjal töö täiendamine, toimetamine, viimistlemine, avaldamine.

KEELETEADLIKKUS

Teema: Häälikuõpetus ja õigekiri. Sõnavaraõpetus. Vormiõpetus. Lauseõpetus.

Soovituslik õppesisu: lisaharjutused ja näitlikustamine interaktiivsel klassitahvil; paaristöö: viktoriin, ristsõna; etteütlus; tööleht: õigekirjareeglid; praktiline töö: õppemängu koostamine; tööleht: sõna tähendus.

Õpitulemused	Õppesisu
○ Kirjeldab eesti keele häälikusüsteemi ja kaashäälikuühendi reeglit ja erandeid; ○ järgib kirjutamisel õpitud häälikuõigekirjareegleid; ○ eristab liitsõna täiend- ja põhiosa, liitsõna ja liitega sõna, aimab liitsõna tähendust täiend- ja põhiosa põhjal; ○ selgitab sõna tähendust sõnastiku tähendusseletuse ja näidislausete põhjal; ○ järgib eesti õigekirja aluseid ja õpitud põhireegleid; ○ eristab sõnu liigiti; ○ oskab pöörata tegusõnu ainsuses ja mitmuses ning kasutada jaatavat ja eitavat kõnet tekstis; ○ oskab määrata lauseliikmeid ja teab nende ülesannet lauses; ○ moodustab ja kirjavahemärgistab lauseid õpitu piires korrektselt.	○ Häälikuõpetus ja õigekiri ○ Helilised ja helitud häälikud. Liidete -gi ja -ki õigekiri. Täis- ja kaashäälikuühend. Kaashäälikuühendi õigekiri, sulghäälik sõna keskel. Tähtede i ja j õigekiri tegijanimedes ja liitsõnades. ○ Sõnavaraõpetus ○ Liitsõnamoodustus: täiend- ja põhiosa, täiendi funktsioon liitsõnas. Liitsõna tähendus. Liitsõna ja liitega sõna erinevused. ○ Sõna tähenduse selgitamine oma sõnadega sõnastiku tähendusseletuse ja näidislausete põhjal (nii raamatu- kui ka veebivariandist). ○ Vormiõpetus ○ Sõnaliigid ja nende funktsioon. ○ Tegusõna. Jaatava ja eitava kõne kasutamine tekstis. Tegusõna pöörde, tegusõna pööramine ainsuses ja mitmuses. ○ Käändsõna. Käändsõnad: nimisõna, omadussõna, arvsõna, asesõna. Käändsõna arv, ainsus ja mitmus.

Õpitulemused	Õppesisu
	○ Muutumatud sõnad: määrsõnad, hüüdsõnad, sidesõnad, kaassõnad. <u>Lauseõpetus</u> ○ Lause ja lauseliikmed. Alus, öeldis, sihtis määrus ja nende ülesanne lauses kui tervikus. Lihtsamad lause laiendamise võimalused.

5. klassi lõpetaja õpitulemused:

SUULINE JA KIRJALIK SUHTLUS

Teema: Keelekasutus. Suulise teksti kuulamine. Teabe otsimine. Suuline arvamuse avaldus.

Soovituslik õppesisu: kuulamisharjutused, töölehe täitmine; paaris- ja rühmatöö: probleemülesannete lahendamine; rühmatöö: arvamuse avaldamine, kaasõpilaste tagasisidestamine; teemakohase ettekande koostamine; õppevideo vaatamine, praktiline töö: voldiku, postri, teate koostamine; lisaharjutused ja näitlikustamine interaktiivsel klassitahvil; projekt jõulunäidend (koolis, kooliringis, koguduses, sõpruskoolis jm esitamine).

Õpitulemused	Õppesisu
○ Väljendab end suhtlusolukordades selgelt ja arusaadavalt koolis, avalikus kohas, eakaaslaste ja täiskasvanutega suheldes; ○ oskab olukorrale vastava suhtluskanali valida; ○ tunneb vahetu suhtluse tavasid ja oskab neid rakendada; ○ lahendab probleemülesandeid paaris- ja rühmatöös; ○ esitab kuuldu ja loetu kohta küsimusi, sh kriitilisi; ○ avaldab viisakalt ja olukorrast lähtuvalt arvamust, sõnastab väite ja järelduse.	○ Keelekasutus erinevates suhtlusolukordades: koolis, avalikus kohas, eakaaslastega, täiskasvanutega suheldes, suulisel kõnes ja kirjalikus tekstis. ○ Teabe ja abi küsimine erinevates suhtluskanalites ja -olukordades. Sobiva formaadi ja kanali valimine. Vahetu vestlus, telefonivestlus, e-kiri. Telefonivestluse alustamine ja lõpetamine. ○ Kaasõpilase ja õpetaja või muu suulise teksti eesmärgistatud kuulamine. Suuline arvamuse avaldus ja vestlus etteantud teemal, vastulausele reageerimine ning seisukohast loobumine. Kuuldu põhjal tegutsemine, kuuldu kohta arvamuse avaldamine, väite esitamine ja selle põhjendamine. Kuuldu põhjal järelduse sõnastamine suuliselt või kirjalikult. ○ Suuline arvamuse avaldus ja vestlus etteantud teemal, vastulausele reageerimine ning seisukohast loobumine.

TEKSTI VASTUVÕTT

Teema: Teksti analüüs. Teabe- ja õppetekstid. Teabe töötlus. Konspekteerimise võtted. Kriitiliste küsimuste moodustamine.

Soovituslik õppesisu: loetud teksti või teose kokkuvõtte kirjutamine; rühmatöö: arutelu, analüüs; rollimäng: dialoogi esitamine; tööleht: tekstide võrdlemine; teksti põhjal luuletuse koostamine ja vastupidi; kuuldu konspekteerimine; interaktiivse klassitahvli kasutamine allikate võrdlemisel; skeemi koostamine; paaristöö: ristsõna, viktoriin.

Õpitulemused	Õppesisu
○ Analüüsib teksti väljenduslaadi lähtuvalt kasutusvaldkonnast ja suhtlusolukorrast; ○ nimetab teksti liiki, selle eesmärgi ja iseloomustab autori väljenduslaadi õpitud keeleteadmiste põhjal; ○ võrdleb tekste ülesehituse, vormistuse ja keelekasutuse põhjal; ○ tunneb keele ja kirjanduse valdkonna teabekeskondi, leiab neist vajaliku teabe, koostab lihtsama päringu; ○ hindab sõnumi suhtlusmooduseid, sh visuaalset, kuuldelist, žestilist ja tekstilist osa, verbaliseerib graafilise teabe; ○ tunneb konspekteerimise võtteid, teeb lugedes või kuulates märkmeid, koostab skeeme; ○ oskab sõnastada lugemise, vaatamise, kuulamise eesmärgi ja teeb eesmärgist lähtuva kokkuvõtte; ○ esitab teksti kohta kriitilisi küsimusi ja avaldab arvamust, kontrollib teksti usaldusväärsust, eristab arvamust ja fakti.	○ Teksti analüüsimine. Teksti kasutusvaldkond, suhtlusolukorra kirjeldamine (ametlik, tööalane, õppimisega seotud, isiklik). Tekstiliigi ja eesmärgi nimetamine. Autori keelekasutuse ja stiili iseloomustamine ja põhjendamine ning näidete toomine tekstist. Tekstide võrdlemine ülesehituse, vormistuse ja keelekasutuse põhjal. ○ Teabe- ja õppetekstid, nende peamised liigid ja allikad. Ainealaste teabeallikate ja andmebaaside nimetamine, leidmine ning kasutamine: Eesti Keele Instituudi keeleallikad. Lihtsama päringu koostamine Estris. ○ Multimodaalse teabe töötlus. Pildiline ja tekstiline teave, lugemine teabe saamise eesmärgil (reegel, juhend, tabel, skeem, diagramm, plaan, kaart jm). Visuaalselt esitatud info (foto, joonise, graafik, tabel) verbaliseerimine, lihtsamate järelduste tegemine, seoste leidmine. Kuuldud teabe jälgimine, märkmete tegemine. ○ Konspekteerimise võtted ja märkmete tegemine. Pliiatsiga lugemine, teabe rühmitamine skeemi, märksõnade jm alusel. Eesmärgistatud lugemine, kuulamine, vaatamine, kokkuvõtte tegemine, kuuldu konspekteerimine. ○ Kriitiliste küsimuste koostamine teksti kohta. Usaldusväärsuse kontrollimine teiste allikate toel. Usaldusväärsuse kontrollimine tekstiväliste ja tekstisiseste tunnuste põhjal (teksti vormistus, ülesehitus, sisuline täpsus, autori tausta kontrollimine, faktide kontrollimine). Fakti ja arvamuse eristamine.

TEKSTILOOME

Teema: Lühiettekanne ja esitlus. Loo koostamine. Jutustamine. Kirjeldamine. Arutlemine.

Soovituslik õppesisu: loetud teose tutvustamine, küsimustele vastamine, arutelu, lugemislehe täitmine; paaristöö: lühiettekanne koostamine, esitamine; rühmatöö: jutustuse kirjalik või suuline koostamine, arutelu; õppevideo: nähtud situatsiooni kirjeldamine; rühmatöö: loetud teksti tegelastega suhestumine; rühmatöö: loo tegelaste käitumise tagasisidestamine, hinnangute andmine; väliõppetund: Pärnu linna mälestusmärgid, ausambad jms.

Õpitulemused	Õppesisu
○ Teeb lühiettekande, oskab allikaid valida ja hinnata, koostab lihtsama viite; ○ kirjutab tekste protsessikeskselt, täiendab tagasiside põhjal tekste; ○ jutustab oma elamustest ja kogemustest, ehitab jutustuse tavakohaselt üles; ○ kirjeldab eset, olendit ja inimest, ehitab kirjelduse tavakohaselt üles; ○ arutleb suuliselt ja kirjalikult, ehitab arutleva teksti tavakohaselt üles ja kasutab arutlevale tekstile omaseid keelendeid; ○ vormistab tekstid korrektselt nii käsitsi kui arvutil; ○ põhjendab oma hinnangut tekstinäidetega.	○ Lühiettekanne ja esitlus internetist või teatmeteostest leitud ainealase info põhjal. Privaatses ja avalikus keskkonnas suhtlemise eetika: lihtsama viite vormistamine, refereerimine. ○ Jutustava, kirjeldava, põhjendava teksti koostamine protsessikeskselt. ○ Jutustamine. Oma elamustest ja juhtumistest jutustamine minavormis. Jutustuse ülesehitus: aja- ja koha nimetamine, tegelase või tegelaste kirjeldamine, käivitav sündmus, tegelase mõtted ja tegevus selle lahendamise nimel, lõpetus. Jutustava teksti tunnused: ajalis-põhjuslik järgnevus tekstis. Sidus lausestus. Otsekõne jutustuses. ○ Kirjeldamine. Täpne sõnavalik, oluliste ja iseloomulike tunnuste esitamine. Kirjelduse ülesehitus: üldmulje, detailid, hinnang. Esemel, olendi ja inimese kirjeldamine ja neile iseloomulike tunnuste nimetamine. Autori suhtumine kirjeldatavasse ning selle väljendamine. ○ Arutlemine. Põhjuse ja tagajärje väljendamine. Arutleva teksti tunnused: rõhutavad sõnad, võrdlemine, näidete toomine, põhjendavate sidendite kasutamine. Loetule, nähtule või kuuldule hinnangu andmine nii kirjalikult kui ka suuliselt.

KEELETEADLIKKUS

Teema: Sõnavaraõpetus. Vormiõpetus. Lauseõpetus. Õigekiri.

Soovituslik õppesisu: Emakeelepäev; Ilukirjavõistlus; kirjandi, referaadi, kokkuvõtte kirjutamine; õppekäik: Endla teatrisse, etenduse analüüsimine, töölehe täitmine, arutelu; etteütlus, paaris või rühmatöö: Kahoot, viktoriin, ristsõna; lisaharjutused ja näitlikustamine interaktiivsel klassitahvil; õppekäik Koidula muuseumisse, Loodusmajja, Pärnu muuseumisse, teemakohasele näitusele. Väliõppetund: orienteerumismäng Jaansonil rajal.

Õpitulemused	Õppesisu
○ Nimetab Eestis kõneldavaid keeli, sugulaskeeli ja rahvaid; ○ kirjeldab eesti keele häälikusüsteemi; ○ kirjutab sagedamini esinevad võõrsõnad korrektselt; ○ kasutab enda tekstis sünonüüme, arvestades nende tähendusvarjundeid; ○ kasutab sobivat tegusõna ajavormi enda tekstis; ○ valib sobiva käändevormi lause kontekstist lähtuvalt;	○ Eesti keel teiste keelte seas. Teised Eestis kõneldavad keeled. Sugulaskeeled ja sugulasrahvad. ○ Võõrtähed ja -häälikud. Võõrsõnade õigekiri, sagedamini esinevate võõrsõnade tähendus, hääldus ja õigekiri. Häälduse ja kirja pildi kontrollimine sõnastikest. ○ Sulghäälik võõrsõna algul ja sõna lõpus. Tähe <i>h</i> õigekiri võõrsõnades. Tähtede <i>f</i> ja <i>š</i> õigekiri. Poolitamisreeglite meenutamine.

Õpitulemused	Õppesisu
○ Moodustab omadussõnade võrdlusastmeid ja kasutab neid enda tekstis korrektselt; ○ moodustab ja kirjavahemärgistab liitlauseid ja lihtlauseid, sh koondlauseid; ○ kasutab enda tekstis korrektselt otsekõnet; ○ eristab nime ja nimetust, märgib enda tekstis nimed ja nimetused korrektselt; ○ järgib eesti õigekirja aluseid ja õpitud põhireegleid ja omandatud keeleteadmisi tekstiloomes.	<u>Sõnavaraõpetus</u> ○ Sünonüümid, antonüümid, homonüümid, nende kasutamine tekstis. Sünonüümide tähendusvarjundid, tesauruse ja kasutamine. Tähendusseletuste võrdlemine sõnaraamatutest (nii raamatu- kui ka veebivariandist). Sobiva sõna kasutamine oma tekstis. ○ <u>Vormiõpetus</u> ○ Sõnaliikide meenutamine. ○ Tegusõna ajad: olevik, lihtminevik, täis- ja enneminevik ning nende tähenduserinevus. Sobiva ajavormi valimine teksti. ○ Käänamine. Käänded, nende küsimused ja tähendus. Käändetunnus, mitmuse lõpp. Sobiva käände valik sõltuvalt lause kontekstist. ○ Omadussõnade võrdlusastmed, keskvõrde ja ülivõrde kasutamine tekstis. ○ <u>Lauseõpetus</u> ○ Liht- ja liitlause. Lihtlause kirjavahemärgid. Korduvate lauseliikmete kirjavahemärgistamine koondlauses. Koondlause ja loetelude kasutamine ja kirjavahemärgistamine tekstis. Üte ja selle kirjavahemärgid. Otsekõne ja kaudkõne. Saatelause ja otsekõnelause. Saatelause otsekõne ees, keskel ja järel. Otsekõne kirjavahemärgid ja kasutamine. <u>Muud õigekirja teemad</u> ○ Algustähe õigekiri: kohad, ajaloosündmused, ametinimetused ja üldnimetused, perioodikaväljaanded, tooted. Nime ja pealkirja eristamine, teoste pealkirjad (heliteosed, filmid, raamatud, lavastused jne).

6. klassi lõpetaja õpitulemused:

SUULINE JA KIRJALIK SUHTLUS

Teema: Tekstide riitiline kuulamine. Arvamuse põhjendamine. Korrektneneseväljendusoskus.

Soovituslik õppesisu: kuulamisharjutused, arutelu, tööleht; rühmatöö: arvamuse avaldamine, diskussioon, järeldamine, koostöö; paaris- või rühmatöö: probleemülesannete lahendamine; kirjaliku põhjenduse, arvamuse kirjutamine; kirjalik ja suuline kaaslaste tagasisideandamine; teose dramatiseerimine; dialoogi koostamine, esitamine; lisaharjutused ja näitlikustamine interaktiivsel klassitahvil: ohutu suhtlemine virtuaalkeskkonnas; projekt jõulunäidend (koolis, kooliringis, koguduses, sõpruskoolis jm esitamine).

Õpitulemused	Õppesisu
○ Esitab kuuldu ja loetu kohta kriitilisi küsimusi ning avaldab arvamust, sõnastab järelduse; ○ lahendab lihtsamaid probleemülesandeid paaris- ja rühmatöös; ○ osaleb aktiivselt klassi- ja rühmavestluses; ○ põhjendab oma seisukohta ja aktsepteerib kaaslase põhjendatud seisukohti; ○ kasutab suhtluses sobivaid keelevahendeid, sh korrektset kirjakeelt õpitu piires nii suulises kui ka kirjalikus suhtluses.	○ Tekstide kriitiline kuulamine, faktide leidmine ja kontrollimine, kuuldute hinnangu andmine. Kriitiliste küsimuste esitamine vahetus suhtluses. ○ Seisukoha põhjendamine paaris- või rühmatöö ajal. Klassivestlus, diskussioon. Vestluses kõnejärje hoidmine ja üleandmine kaaslasele. Kaaslase aktiivne kuulamine, kaaslase öeldu täiendamine ja täpsustamine. Vestluskaaslasele positiivse tagasiside andmine. ○ Suulises keeakasutuses kirjakeele põhinormingute järgimine ning mõtete sobiv sõnastamine. Viisakusväljendite kasutamine, sobiva suhtlusstiili valimine, parasiitkeelendite vältimine, mõtte lõpuleviimine. Viisakas ja ohutu suhtlus virtuaalkeskkonnas.

TEKSTI VASTUVÕTT

Teema: Meediatekstide analüüs. Eesti meediakanalid ja väljaanded. Trüki- ja veebiajakirjandus. Reklaam.

Soovituslik õppesisu: projekt: meediasaate uudistevido valmistamine; projekt: kooli ajaleht; rühmatöö: Eesti meediakanalite esitlus; projekt: reklaam; projekt: kooli kodulehe uudislööd ja pildimaterjal, rühmatöö.

Õpitulemused	Õppesisu
○ Nimetab põhilisi Eesti meediakanaleid, eristab rahvusringhäälingu ja kommertskanalite eesmärgi; ○ tunneb õpitud meediatekstide liike ja nende kasutamise võimalusi, oskab analüüsida meediatekste nende ülesehituse põhjal; ○ kasutab meediatekstide analüüsil õpitud keele- ja tekstimõisteid; ○ leiab tekstist argumendi ülesehituse osad; ○ teeb järeldusi kasutatud keelevahendite kohta ning märkab kujundlikkust mõjutusvahendina; ○ võrdleb meediatekste, esitab kriitilisi küsimusi ja avaldab arvamust, teeb tekstist lühikokkuvõtte.	○ Arutlevate meediatekstide ülesehituse analüüs. Lõigu, teksti eesmärk, varjatud eesmärk. Argumendi osad. Mõjutusvõtete ja hinnanguliste keelendite leidmine. ○ Meediakanalid ja -väljaanded Eestis, kommertsmeedia ja rahvusringhääling. Raadio- ja telesaadete eripära, vormid ning liigid. Raadiosaate eesmärgistatud kuulamine, telesaate eesmärgistatud vaatamine, kuuldu konspekteerimine, võrdlemine, kokkuvõtte tegemine. ○ Trüki- ja veebiajakirjandus. Ajalehežanrite (uudis, arvamyslugu, intervjuu, olemyslugu) eesmärgid ja ülesehitus. Pilt meediatekstides: pressifoto, karikatuur, pildiallkirja eesmärk. ○ Reklaam: sõnum, pildi ja sõna mõju reklaamis, adressaat, lastele mõeldud reklaam.

TEKSTILOOME

Teema: Protsesskirjutamise etapid. Multimodaalse teksti loomine. Ajakirjandustekstide kirjutamine.

Soovituslik õppesisu: kirjandi protsesskirjutamine; praktiline töö: koolistendide kujundamine, teabetekstide kirjutamine; projekt: kooli ajaleht; paaristöö: kirjanditeema ideekaardi koostamine; rühmatöö: lühikese reklaami, õppevideo jms loomine; praktiline töö: reklaampostri valmistamine; praktiline töö: õpilasesinduse valimispostri koostamine.

Õpitulemused	Õppesisu
○ Leiab juhendamise abil tekstiloomeks vajalikku teavet, tunneb kirjutamiseks ja esinemiseks valmistumise põhietappe, täiendab tagasiside põhjal oma teksti; ○ valdab alustekstil kirjutamise põhilisi võtteid, täiendab alusteksti enda mõtetega; ○ kirjutab kirjandi, milles kasutab kirjeldamist, jutustamist, koostab argumentatsiooni; ○ avaldab viisakalt ja olukorrast lähtudes arvamust sündmuse, nähtuse või teksti kohta nii suuliselt kui ka kirjalikult; ○ kirjutab eesmärgipäraselt multimodaalseid tekste ja ajakirjandusžanre; ○ vormistab kirjalikud tekstid korrektselt nii käsikirjas kui ka arvutis; ○ kasutab tekste toimetades ja kaaslast tagasisidestades omandatud keele- ja tekstimõisteid.	○ Protsesskirjutamise etappide meenutamine. Lisateabe otsimine. Alusteksti kasutamine enda tekstis: refereerimine. Alustekstile enda mõtete lisamine, autori ja enda mõtete vastandamine, kõrvutamine. Kirjandi ülesehitus: Sissejuhatus, teemaarenduse lõigud e argumendid, kokkuvõte. Lõigu ülesehitus: väide, selgitus, näide, järeldus. Tabav pealkiri. Oma sõnastuse ja lausestuse toimetamine, õigekirja korrektori kasutamine, oma vigade leidmine ja parandamine. Teksti vormistamine arvutil: reavahe, joondus, lõiguvahed, pealkirjastamine. ○ Multimodaalse teksti loomine: pildi-, video ja graafilise materjali kasutamine. Teksti kujundamine erinevates rakendustes. ○ Ajakirjandustekstide kirjutamine: reklaam, uudis, arvamyslugu, intervjuu.

KEELETEADLIKKUS

Teema:

Soovituslik õppesisu: Emakeelepäev; Ilukirjavõistlus; etteütlus; kirjandi, referaadi, kokkuvõtte kirjutamine; õppekäik: Endla teatrisse, etenduse analüüsimine, töölehe täitmine, arutelu; etteütlus, paaris või rühmatöö: Kahoot, viktoriin, ristsõna; lisaharjutused ja näitlikustamine interaktiivsel klassitahvil; õppekäik Koidula muuseumisse, Loodusmajja, Pärnu muuseumisse, teemakohasele näitusele. Väliõppetund: orienteerumismäng Jaansonil rajal.

Õpitulemused	Õppesisu
○ Nimetab Eesti suuremaid murdealasid; ○ kasutab õigekeelsussõnaraamatud õigekirja kontrollimiseks; ○ teab üldtuntud lühendeid ja kasutab neid tekstis; ○ eristab kirjakeelt ja argikeelt, teeb sobiva sõnavaliku vastavalt kontekstile;	○ Eesti mured. Murdekaart, murdekeelenäited, muresõnastiku kasutamine. Õigekiri ○ Õigekirja kontrollimine õigekeelsussõnaraamatust (nii raamatu- kui ka veebivariandist), märkide lugemine.

Õpitulemused	Õppesisu
○ moodustab ja kirjavahemärgistab liitlauseid enda tekstis; ○ kasutab veebi- ja pabersõnaraamatut sõna tähenduse ja õigekirja kontrollimiseks; ○ rakendab omandatud keeleteadmisi tekstiloomes ning tekste analüüsides ja hinnates.	○ Veaohalikud liited: -lik; -likkus. ○ Üldkasutatavad lühendid. Lühendite õigekiri. Lühendite lugemine <u>Sõnavaraõpetus</u> ○ Kirjakeel ja argikeel (sh släng), sõnade stiiliväärtus ja märgendid sõnastikes. Sõnavaliku täpsus erinevates tekstides ja enda tekstis. Sobiva sõnavaliku tegemine vastavalt kontekstile: oma või võõrsõna, harvad, vanamoelised sõnad jne. <u>Vormiõpetus</u> ○ Grammatiline ühildumine käändes ja arvus. ○ Nimisõnade kokku- ja lahkukirjutamine. Omadussõnade kokku- ja lahkukirjutamine (<i>ne-</i> ja <i>line-</i>liitelised omadussõnad). ○ Arvsõnade õigekiri. Rooma numbrite kirjutamine. Põhi- ja järgarvsõnade kokku- ja lahkukirjutamine. Kuupäeva kirjutamise võimalusi. Arvsõnade käänamine. Põhi- ja järgarvsõnade kirjutamine sõnade ja numbritega, nende lugemine. Arvsõnade kasutamine tekstis. ○ Sõnastike kasutamine käändevormide kontrollimiseks. <u>Lauseõpetus</u> ○ Liitlause. Lihtlausete sidumine liitlauseks. Rindlause ja osalaused. Sidesõnaga ja sidesõnata rindlause. Rinnastavad sidendid. ○ Põimlause. Pea- ja kõrvallause. Alistavad sidendid. Põimlause kirjavahemärgistamine.

III Ainekava KIRJANDUS

3.1 Õppeaine kirjeldus

Kirjandusõpetuse kaudu suunatakse õpilast mõistma kunstiliikide vahelisi seoseid, avastama viise, kuidas kirjanduslikud süžeed, karakterid, teemad ja motiivid leiavad kasutamist ning edasiarendamist teatris, filmis, muusikas ja kujutavas kunstis.

Kirjandus on alates 5. klassist eraldi õppeaine, milles õpilane arendab oma lugejaoskusi, kujundlikku mõtlemist ja verbaalset loomevõimet. Ilukirjanduse ja rahvaluule lugemise, analüüsi ja tõlgendamise kaudu kujundab õpilane oma esteetilisi hoiakuid ja eetilisi tõekspidamisi, arendab enda mõtte- ja tundemaailma. Kirjandusõpetus toetab õpilase isiksuse kujunemist, individuaalse ja kogukondliku identiteedi määramist, laiemalt aga kultuuri eripära ja mitmekülgse teadvustamist.

Põhikooli kirjandusõpetuses loetakse õpilastele lähedasi ja olulisi teemasid käsitlevaid ilukirjandusteoseid, mis aitavad mõista inimestevahelisi suhteid ja arendada empaatiavõimet, kujundada õpilase lugemisharjumusi ning tugevdada tema sisemist motivatsiooni lugeda. Tehnoloogiliselt laienenud lugemisvõimaluste hulgast valib õpilane endale sobivad, tundes paberraamatu kui peamise trükise kõrval ka audio- ja e-raamatute kasutamise ning sisu omandamise spetsiifikat.

Eri liiki ilukirjandustekste, nii tervikteoseid kui ka tekstikatkendeid lugedes saab õpilane erinevaid lugemis- ja analüüsikogemusi, arendab oma interpreteerimis- ja sünteesivõimet, täiendab oma keelepädevust, sh sõnavara ja õigekeelsust, suhestab ennast aktuaalsete eluliste teemade ja probleemidega, kujundades seeläbi mina- ja maailmapilti. Tekstianalüüsi ja -tõlgendamise oskus on põhikooli kirjandusõpetuse põhieesmärk, mis on lahutamatu kirjanduse poeetika tundmisest, sealhulgas kujundlikkuse mõistmisest selle mitmetähenduslikkuses ja terviklikkuses.

Ilukirjandusteose eritlemiseks peab õpilane valdama metakeelt kui tööriistakasti, mis avaks talle poeetilise teksti väljenduslikud võtted ja tähenduste paljususe. Kirjandusteoste valiku põhikriteeriumideks on kunstiväärtus, humanistlik suunitlus ning positiivne mõju õpilastele, teoses püstitatud probleemide aktuaalsus õpilaste kõlbelisel kasvatamisel ning sallivuse kujundamisel. Samuti peetakse teoste valikul silmas õpilaste eakohaseid psühholoogilisi ja intellektuaalseid võimeid ning huvisid.

Lugemisvara valikul arvestatakse eesti ja maailmakirjanduse, klassikalise ja tänapäeva kirjanduse ning eri žanre esindavate luule-, proosa- ja draamateoste põhjendatud proportsioone, nais- ja meesautorite esindatust ning kooliastmele kohaseid teemavaldkondi.

Põhikoolis on **kohustuslik lugeda igas klassis vähemalt neli tervikteost**, kuid soovitus on lektüüriraamatute arvu võimaluse korral suurendada ja õpilasi valikutesse kaasata.

II kooliastmes kuuluvad olulise lugemisvara hulka:

- o E. Raua „Kalevipoja“ adaptatsioon,
- o E. Bornhöhe „Tasuja“,
- o J. Krossi „Mardileib“,
- o F.R.Kreutzwaldi „Eesti rahva ennemuistsed jutud“ (või muud eesti muinasjutu- või muistendikogumikud).

Koolikirjanduse valikul tasuks õpetajal arvestada kolme võimalust:

- o **kohustuslikku lugemist**, mis pakub õpilastele kirjanduskogemuse ühisosa ja tähendab nihet nn tüvitekstide käsitlemise poole;
- o **suunatud lugemist**, mis lähtub õpetaja antud soovitustest ja põhjendatud valikutest ning arvestab ka õpilaste võimeid ja huvisid;
- o **vabalugemist**, mis annab õpilasele vaba voli valida õppeprotsessi käigus eakohaseid raamatuid mõttestatult ja huvipõhiselt, selleks et rahuldada oma lugemisvajadust.

Kirjandusteoste üle arutlemiseks ja nende sügavuti mõistmiseks peab õpilane tundma kirjandusteaduslikku mõistestikku ja kirjanikega seotud kultuuriloolist tausta. Eelkõige on tähtis, et säiliks lugemishuvi ja areneksid tõlgenduoskused, kuid selleks on tarvis ka faktiteadmisi ja mõistevaramut. Õppeprotsessis pakutakse õpilasele rohkesti omaloomingulisi, sealhulgas kirjandusteoste, teiste tekstidele ja oma elamustele tuginevaid kirjutamiskogemusi, et ergutada ja väärtustada loovust ning tuua esile oma isikupära ja anne. Eneseväljendusoskuse igakülge arendamise huvides analüüsib õpilane tekste ja katsetab omaloomingut nii kirjalikult kui ka suuliselt.

3.2 Kooliastme lõpuks taotletavad teadmised, oskused ja hoiakud

II kooliaste (5.- 6.klass)
o Õpib tundma kirjandust ja pärimust rahvuskultuuri osana, tutvub eri rahvaste kirjanduse ja kultuuriga.
o Arendab oma loovvõimeid, jutustamis- ja esitamisoskust, kirjutab eakohasel tasemel ja keeleliselt korrektseid kirjeldavas, jutustavas ja arutlevas laadis ning eri žanrites tekste, väljendab oma arvamust nii suuliselt kui ka kirjalikult.
o Leiab, hindab kriitiliselt ja kasutab otstarbekalt eri allikates ja keskkondades pakutavat teavet.
o Õpib tundma ilukirjandusteose poeetikat, iseloomustab ja võrdleb teose tegelasi, kirjeldab süžeeid ja olustikku ning sõnastab peamõtte, tõlgendab kujundlikku keelt ja rikastab oma sõnavara.
o Loeb, analüüsib ja mõistab jõukohase keerukusega eri žanris laste- ja noortekirjandust nii eesti kui ka maailmakirjandusest, loeb luule-, proosa- ja draamatekste, arendab oma lugemisoskusi.
o Rikastab lugedes oma mõtte- ja tundemaailma, täiendab enda kultuuri- ja kirjandusteadmisi, kujundab esteetilisi hoiakuid ja eetilisi tõekspidamisi.

2.3 II kooliastme õpitulemused ja õppesisu (5.- 6. klass)

II kooliastme õpilase õpitulemused:

- loeb laste- ja noortekirjandusteoseid nii eesti kui ka maailmakirjandusest, sealhulgas vähemalt kaheksa tervikteost;
- loeb ladusalt ja mõtestatult eri žanris luule-, proosa- ja draamatekste, kasutab õpetaja juhendamisel põhilisi lugemisvõtteid ja -viise, jälgib ja hindab oma lugemist;
- tutvustab loetud raamatut ja selle autorit ning jagab oma lugemiskogemust;
- loeb kirjandusvaldkonnaga seotud aime- ja meediatekste, kasutab teabe hankimiseks sobivaid allikaid ja keskkondi;
- kasutab otstarbekalt eri allikatest ja keskkondadest hangitud teavet, eristab oma ja laenatud teksti, nimetab ja märgib kasutatud allikad;
- väärtustab nii paikkondlikku kui ka kogu Eestit ühendavat eripärast paljutahulist kultuuri;
- õpib tundma kultuuri eri ilminguid, sealhulgas teatri- ja filmikunsti, pärimus- ja muuseumikultuuri;
- eristab ilukirjanduse ja rahvaluule põhiliike ning olulisemaid žanre, nimetab nende tunnuseid ja toob näiteid;
- nimetab luuletuse teema ja kirjeldab selle meeleolu, märkab keele- ja vormikasutuse iseärasusi, mõtestab lahti luuletuse kujundlikkust;
- koostab proosa- või draamateksti kohta kava küsimuste, väidete või märksõnadena, kirjutab kokkuvõtte;
- nimetab teose teema, arutleb tegelastega seotud probleemide ja väärtushoiakute üle, sõnastab teose peamõtte;
- iseloomustab ja võrdleb tegelasi, kirjeldab nendevahelisi suhteid ja hindab tegelaste käitumist;
- järjestab loo sündmused ning põhjendab toimumisaja ja -koha valikut;
- rikastab oma sõnavara, otsib teavet tundmatute sõnade ja väljendite kohta;
- kirjutab eri žanris omaloomingulisi töid, sealhulgas kirjeldavaid ja jutustavaid tekste;
- osaleb arutelus, avaldab ja põhjendab oma arvamust, valib kirjandusteosest rääkides tekstist sobivaid näiteid, teeb koostööd;
- esitab (peast) luuletuse, lühikese proosa- või rolliteksti, taotleb esituse ladusust, selgust ja tekstitäpsust;
- mõtestab lahti esitatud teksti tähendused, annab tagasisidet enda ja teiste esitusele;
- jutustab mõttelt sidusa tervikliku ülesehitusega selgelt sõnastatud loo, tugineb kirjanduslikule tekstile, tõsielusündmusele või oma fantaasiale;
- jutustab tekstilähedaselt või kokkuvõtvalt kavapunktide järgi, märksõnade abil või piltteksti põhjal;
- kasutab tekstianalüüsis õigesti kirjanduse põhimõisteid.

5. klassi lõpetaja õpitulemused:

Õpitulemused	Õppesisu
<u>Lugemine</u> ○ Loeb laste- ja noortekirjandusteoseid nii eesti kui ka maailmakirjandusest, sealhulgas vähemalt neli tervikteost;	○ Raamatukogu külastamine, lastekirjandusega tutvumine. ○ Lugemise iseseisev eesmärgistamine ning lugemisteose väljavalimine. ○ Tunnis teose katkendite ettelugemine. ○ Teose kokkuvõtte kirjutamine.
○ loeb latusalt ja mõtestatult eri žanris luule-, proosa- ja draamatekste, kasutab õpetaja juhendamisel põhilisi lugemisvõtteid ja -viise, jälgib ja hindab oma lugemist;	○ Lugemisteksti mõistmine, lugemistehnikate arendamine. ○ Kiirlugemine. ○ Enesehindamine ja kaaslaste tagasisidestamine.
○ tutvustab loetud raamatut ja selle autorit ning jagab oma lugemiskogemust;	○ Lugemislehe täitmine. ○ Raamatu esitlemine ja kaasõpilaste küsimustele vastamine. ○ Projekt "Minu lemmikraamat". ○ Vanemate aabitsa või lapsepõlve lemmikraamatu tutvustamine. ○ Rühmaarutelu.
○ loeb kirjandusvaldkonnaga seotud aime- ja meediatekste, kasutab teabe hankimiseks sobivaid allikaid ja keskkondi.	○ Interaktiivse klassitahvli kasutamine teabe otsimiseks ja esitamiseks. ○ Meediateksti põhjal uudisloo koostamine. ○ Kooli ajalehe koostamine: rühmatöö.
<u>Jutustamine</u> ○ jutustab tekstilähedaselt või kokkuvõtvalt kavapunktide järgi, märksõnade abil või piltteksti põhjal;	○ Teksti ümberjutustamine kavapunktide, märksõnade või piltteksti põhjal. ○ Tekstile uue pealkirja/tegelase/lõpu väljamõtlemine. ○ Teksti jutustamine lauldes ja lauluviisi improviseerides. ○ Teksti kokkuvõtva Powerpoint esitluse koostamine. ○ Miks-küsimuste esitamine: teksti tegelaste ja sündmuste kohta- nt. Miks ta sinu arvates nii käitus? Miks sul on raske teda mõista?
○ jutustab mõttelt sidusa tervikliku ülesehitusega selgelt sõnastatud loo, tugineb kirjanduslikule tekstile, tõsielusündmusele või oma fantaasiale.	○ Rühmatöö: sidusa tervikliku loo jutustamine lausete kaupa (iga õpilane ütleb ühe lause). ○ Fantaasialugude konkurss. ○ Tõsielusündmusel põhineva loo jutustamine ja võimalusel loo põhjal lavastatud filmi vaatamine. ○ Raamatu ja filmi võrdlemine: tööleht. ○ Tõsielusloo kohta internetist lisainfo otsimine ning esitamine.
<u>Teksti tõlgendamine, analüüs ja mõistmine</u> ○ vastab teksti põhjal fakti- ja järeldamis- ja analüüsiküsimustele;	○ Teksti põhjal küsimustele vastamine. Eri liiki küsimuste eristamine. ○ Tööleht: teose kohta kirjalike küsimuste esitamine ja kaasõpilaste poolt neile vastamine (pinginaabriga töölehtede vahetamine). ○ Ettekande kohta küsimuste esitamine. ○ Kahoot: faktikontroll/lugemiskontroll.

Õpitulemused	Õppesisu
○ iseloomustab ja võrdleb tegelasi, kirjeldab nende-vahelisi suhteid ja hindab tegelaste käitumist;	○ Teose tegelaste ja iseenda sarnasuste/erinevuste leidmine. ○ Tegelaste käitumisele hinnangu andmine, iseenda valikute põhjendamine. ○ Loo tegelaste negatiivsele käitumisele õigustuste leidmine. Argumenteerimine. ○ Pressikonverentsi korraldamine: loo peategelased ja ajakirjanikud (rollimäng).
○ nimetab teose teema, arutleb tegelastega seotud probleemide ja väärtushoiakute üle, sõnastab teose peamõtte;	○ Õppekäik teatrisse: noorsootendus. ○ Rühmatöö: arutelu ja väitlus teose teema ja tegelastega seotud probleemide üle. ○ Teose peamõtte sõnastamine. ○ Teose kaane kujundamine. ○ Teosele uue lõpu kirjutamine.
○ järjestab loo sündmused ning põhjendab toimumisaja ja -koha valikut;	○ Loo ajatelje koostamine koos illustreeriva materjaliga. ○ Sündmust kokkuvõtva videouudise valmistamine.
○ osaleb arutelus, avaldab ja põhjendab oma arvamust, valib kirjandusteosest rääkides tekstist sobivaid näiteid, teeb koostööd;	○ Rühmatöö: tegelasele kirja kirjutamine. ○ Aruteleu: teemade kaupa arvamuse avaldamine, põhjendamine. ○ Rollimängud, teose katkendite dramatiseering.
○ mõtestab lahti esitatud teksti tähendused, annab tagasisidet enda ja teiste esitusele;	○ Rühmatöö: ideekaardi koostamine, tagasisidestamine. ○ Teose kokkuvõtte kirjutamine. ○ Suhestumine teksti tegelastega: arutele.
○ koostab proosa- või draamateksti kohta kava küsimuste, väidete või märksõnadena, kirjutab kokkuvõtte;	○ Teksti kohta kava ja kokkuvõtte koostamine. ○ Teksti kohta ideekaardi koostamine: paaristöö. ○ Teose põhjal küsimustele vastamine, arutelu.
○ nimetab luuletuse teema ja kirjeldab selle meeleolu, märkab keele- ja vormikasutuse iseärasusi, mõtestab lahti luuletuse kujundlikkust;	○ Luuletuste analüüs, keele ja vormi iseärasused. ○ Eesti luuletajad, nende elu ja loomingu tutvustus. ○ Lydia Koidula muuseumi külastamine. ○ Välitund Jaansonil rajal: luuletuse kirjutamiseks inspiratsiooni ammutamine. ○ Luuletuse kirjutamine ja töölehel vormistamine koos illustreeringutega.
○ eristab ilukirjanduse ja rahvaluule põhiliike ning olulisemaid žanre, nimetab nende tunnuseid ja toob näiteid;	○ Ristsõna, vokririini koostamine. ○ Õppemängu koostamine: rühmatöö. ○ Pärnu muuseumi teemakohaste näituste külastamine. ○ Tööleht: rahvaluule põhiliigid ja õpilase poolt lisatud näited (paaristöö). ○ Mõistatuste esitamine, regilaulu esitamine. ○ Regilaulu ise kirjutamine (paaristöö). ○ Muinasjutu, muistendi, naljandi kirjutamine.
○ kasutab otstarbekalt eri allikatest ja keskkondadest hangitud teavet, eristab oma ja laenatud teksti, nimetab ja märgib kasutatud allikad;	○ Õppekäik kesklinna raamatukogusse: teabe kogumine (õpetaja koostatud nimekiri). ○ Kasutatud allikate kirjalikes töodes kasutamine ja vormistamine.

Õpitulemused	Õppesisu
rikastab oma sõnavara, otsib teavet tundmatute sõnade ja väljendite kohta;	- Interaktiivse klassitahvli, arvuti või nutiseadme kasutamine tundmatute sõnade tähenduste otsimisel. - Tööleht: tundmatud sõnad ja väljendid. - Sõnavara puu: klassi seinal oleva nn puu täiendamine tundmatute sõnade/väljendite ja nende tähendustega. - Võõrsõnade ja väljendite viktoriin ehk VVV.
väärtustab nii paikkondlikku kui ka kogu Eestit ühendavat eripärast paljutahulist kultuuri;	- Sõpruskooli külastamine. - Rühmatöö: Eesti rahvaluule powerpoint esitus. - Muinasjutu lavastamine ja esitamine koguduses, kooliringis, lasteaias. - Kontserdimaja külastus: etendus, kontsert jms.
õpib tundma kultuuri eri ilminguid, sealhulgas teatri- ja filmikunsti, pärimus- ja muuseumikultuuri.	- Paaristöö: infovoldiku koostamine. - Pärnu muuseumi külastamine: õppekäik. - Kino Apollo külastamine: õppekäik. - Teater Endla külastamine: õppekäik. - Loodusmaja külastamine: õppekäik. - Projekt: Tööle kaasa.
<u>Esitamine</u> esitab (peast) luuletuse, lühikese proosa- või rollitekti, taotleb esituse ladusust, selgust ja Tekstitäpsust.	- Kooli ja linna luulekonkurssidel osalemine. - Teose põhjal rollitekti esitamine, improviseerimine. - Luuletuse ilmikas deklameerimine, õpilaste poolt tagasisidestamine. - Kooli tähtpäevadel luuletuse esitamine.
<u>Omalooming</u> kirjutab eri žanris omaloomingulisi töid, sealhulgas kirjeldavaid ja jutustavaid tekste.	- Oma arvamuse kirjalikult sõnastamine ja põhjendamine. - Kirjaliku töö wordi keskkonnas vormistamine. - Välitund Pärnu rannas: aastaaegade vaheldumine looduses, kirjeldava teksti, luuletuse kirjutamine.

6. klassi lõpetaja õpitulemused:

Õpitulemused	Õppesisu
<u>Lugemine</u> Loeb laste- ja noortekirjandusteoseid nii eesti kui ka maailmakirjandusest, sealhulgas vähemalt neli tervikteost;	- Raamatukogu külastamine, lastekirjandusega tutvumine. - Lugemise iseseisev eesmärgistamine ning lugemisteose väljavalimine. - Tunnis teose katkendite ettelugemine. - Teose kokkuvõtte kirjutamine.
loeb ladusalt ja mõtestatult eri žanris luule-, proosa- ja draamatekste, kasutab õpetaja juhendamisel põhilisi lugemisvõtteid ja -viise, jälgib ja hindab oma lugemist;	- Lugemisteksti mõistmine, lugemistehnikate arendamine. - Kiirlugemine. - Enesehindamine ja kaaslaste tagasisidestamine.

Õpitulemused	Õppesisu
tutvustab loetud raamatut ja selle autorit ning jagab oma lugemiskogemust;	- Lugemislehe täitmine. - Raamatu esitlemine ja kaasõpilaste küsimustele vastamine. - Projekt "Minu lemmikraamat". - Vanemate aabitsa või lapsepõlve lemmikraamatu tutvustamine. - Rühmaarutelu.
loeb kirjandusvaldkonnaga seotud aime- ja meediatekste, kasutab teabe hankimiseks sobivaid allikaid ja keskkondi.	- Interaktiivse klassitahvli kasutamine teabe otsimiseks ja esitamiseks. - Meediateksti põhjal uudisloo koostamine. - Kooli ajalehe koostamine: rühmatöö.
<u>Jutustamine</u> jutustab tekstilähedaselt või kokkuvõtvalt kavapunktide järgi, märksõnade abil või piltteksti põhjal;	- Teksti ümberjutustamine kavapunktide, märksõnade või piltteksti põhjal. - Tekstile uue pealkirja/tegelase/lõpu väljamõtlemine. - Teksti jutustamine lauldes ja lauluviisi improviseerides. - Teksti kokkuvõtva Powerpoint esitluse koostamine. - Miks-küsimuste esitamine: teksti tegelaste ja sündmuste kohta- nt. Miks ta sinu arvates nii käitus? Miks sul on raske teda mõista?
jutustab mõttelt sidusa tervikliku ülesehitusega selgelt sõnastatud loo, tugineb kirjanduslikule tekstile, tõsielusündmusele või oma fantaasiale.	- Rühmatöö: sidusa tervikliku loo jutustamine lausete kaupa (iga õpilane ütleb ühe lause). - Fantaasialugude kirjutamise, esitamise konkurss. - Tõsielusündmusel põhineva loo jutustamine ja võimalusel loo põhjal lavastatud filmi vaatamine. - Raamatu ja filmi võrdlemine: tööleht. - Tõsieluloo kohta internetist lisainfo otsimine ning esitamine.
<u>Teksti tõlgendamine, analüüs ja mõistmine</u> koostab proosa- või draamateksti kohta kava küsimuste, väidete või märksõnadena, kirjutab kokkuvõtte;	- Teksti kohta kava ja kokkuvõtte koostamine. - Teksti kohta ideekaardi koostamine: paaristöö. - Teose põhjal küsimustele vastamine, arutelu. - Kaasõpilaste vastastikune tagasisidestamine. - Ametliku teadaande kirjutamine.
osaleb arutelus, avaldab ja põhjendab oma arvamust, valib kirjandusteosest rääkides tekstist sobivaid näiteid, teeb koostööd;	- Rühmatöö: tegelasele kirja kirjutamine. - Aruteleu: teemade kaupa arvamuse avaldamine, põhjendamine. - Rollimängud, teose katkendide dramatiseering.
järjestab loo sündmused ning põhjendab toimumisaja ja -koha valikut;	- Loo ajatelje koostamine koos illustreeriva materjaliga. - Sündmust kokkuvõtva videouudise valmistamine.
iseloomustab ja võrdleb tegelasi, kirjeldab nende vahelisi suhteid ja hindab tegelaste käitumist;	- Teose tegelaste ja iseenda sarnasuste/erinevuste leidmine. - Tegelaste käitumisele hinnangu andmine, iseenda valikute põhjendamine. - Loo tegelaste negatiivsele käitumisele õigustuste leidmine. Argumenteerimine. - Pressikonverentsi korraldamine: loo peategelased ja ajakirjanikud (rollimäng).

Õpitulemused	Õppesisu
○ vastab teksti põhjal fakti- ja järeldamis- ja analüüsiküsimustele;	○ Teksti põhjal küsimustele vastamine. Eri liiki küsimuste eristamine. ○ Tööleht: teose kohta kirjalike küsimuste esitamine ja kaasõpilaste poolt neile vastamine (pinginaabriga töölehtede vahetamine). ○ Ettekande kohta küsimuste esitamine.
○ nimetab teose teema, arutleb tegelastega seotud probleemide ja väärtushoiakute üle, sõnastab teose peamõtte;	○ Õppekäik teatrisse: noorsootendus. ○ Rühmatöö: arutelu ja väitlus teose teema ja tegelastega seotud probleemide üle. ○ Teose peamõtte sõnastamine. ○ Teose kaane kujundamine. ○ Teosele uue lõpu kirjutamine.
○ rikastab oma sõnavara, otsib teavet tundmatute sõnade ja väljendite kohta;	○ Interaktiivse klassitahvli, arvuti või nutiseadme kasutamine tundmatute sõnade tähenduste otsimisel. ○ Tööleht: tundmatud sõnad ja väljendid. ○ Sõnavara puu: klassi seinal oleva nn puu täiendamine tundmatute sõnade/väljendite ja nende tähendustega. ○ Võõrsõnade ja väljendite viktoriin ehk VVV
○ nimetab luuletuse teema ja kirjeldab selle meeolelu, märkab keele- ja vormikasutuse iseärasusi, mõtestab lahti luuletuse kujundlikkust;	○ Luuletuste analüüs, keele ja vormi iseärasused. ○ Eesti luuletajad, nende elu ja loomingu tutvustus. ○ Lydia Koidula muuseumi külastamine ○ Välitund Jaansonil rajal: luuletuse kirjutamiseks inspiratsiooni ammutamine. ○ Luuletuse kirjutamine ja töölehel vormistamine koos illustreeringutega
○ eristab ilukirjanduse ja rahvaluule põhiliike ning olulisemaid žanre, nimetab nende tunnuseid ja toob näiteid;	○ Ristsõna koostamine. ○ Pärnu muuseumi teemakohaste näituste külastamine. ○ Tööleht: rahvaluule põhiliigid ja õpilase poolt lisatud näited (paaristöö). ○ Mõistatuste esitamine, regilaulu esitamine. ○ Regilaulu ise kirjutamine (paaristöö). ○ Muinasjutu, muistendi, naljandi kirjutamine.
○ mõtestab lahti esitatud teksti tähendused, annab tagasisidet enda ja teiste esitusele;	○ Rühmatöö: ideekaardi koostamine, tagasisidestamine. ○ Teose kokkuvõtte kirjutamine. ○ Suhestumine teksti tegelastega: arutele.
○ kasutab tekstianalüüsis õigesti kirjanduse põhimõisteid;	○ Ristsõna, viktoriini koostamine. ○ Suuline tekstianalüüs.
○ kasutab otstarbekalt eri allikatest ja keskkondadest hangitud teavet, eristab oma ja laenatud teksti, nimetab ja märgib kasutatud allikad;	○ Õppekäik kesklinna raamatukogusse: teabe kogumine (õpetaja koostatud nimekiri). ○ Kasutatud allikate kirjalikes töodes kasutamine ja vormistamine.
○ väärtustab nii paikkondlikku kui ka kogu Eestit ühendavat eripärast paljutahulist kultuuri;	○ Sõpruskooli külastamine. ○ Rühmatöö: Eesti rahvaluule powerpoint esitus. ○ Muinasjutu lavastamine ja esitamine koguduses, kooliringis, lasteaias. ○ Kontserdimaja külastus: etendus, kontsert jms.

Õpitulemused	Õppesisu
○ õpib tundma kultuuri eri ilminguid, sealhulgas teatri- ja filmikunsti, pärimus- ja muuseumikultuuri.	○ Paaristöö: infovoldiku koostamine. ○ Pärnu muuseumi külastamine: õppekäik. ○ Kino Apollo külastamine: õppekäik. ○ Teater Endla külastamine: õppekäik. ○ Loodusmaja külastamine: õppekäik.
<u>Esitamine</u> ○ esitab (peast) luuletuse, lühikese proosa- või rolliteksti, taotleb esituse ladusust, selgust ja tekstitäpsust.	○ Kooli ja linna luulekonkurssidel osalemine. ○ Teose põhjal rolliteksti esitamine, improviseerimine. ○ Luuletuse ilmikas deklameerimine, õpilaste poolt tagasisidestamine. ○ Kooli tähtpäevadel luuletuse esitamine.
<u>Omalooming</u> ○ kirjutab eri žanris omaloomingulisi töid, sealhulgas kirjeldavaid ja jutustavaid tekste.	○ Oma arvamuse kirjalikult sõnastamine ja põhjendamine. ○ Kirjaliku töö wordi keskkonnas vormistamine. ○ Välitund Pärnu rannas: aastaaegade vaheldumine looduses, kirjeldava teksti kirjutamine.